

नद्या ॥ १८ ॥ एवं दन्त्रादिशोरके चामुण्डाशववाहना ॥ ज
यामे अग्रतः पातु विजयास्थातु एतत् ॥ १९ ॥ अजितावा
मपार्थितुदक्षितो चापराजिता ॥ शिखा मुघोतिनीरके
डुमाभूद्भिर्व्यवस्थिता ॥ २० ॥ माला भारीललाटे तु भ्रुवो
रके च शास्विनी ॥ विनेत्रा च भ्रुवोर्मध्ये ग्रमघरा च ना
सिके ॥ २१ ॥ शारिणी च हृष्टोर्मध्ये श्रोत्रयोहारवा सिनी
कषा लोकातिता ॥ २२ ॥ हस्तौ च शोभायते ॥ २३ ॥ नासि

संक ॥
॥ ४ ॥

कायांसुगंधावउत्तरोष्ट्रचचिचिका॥ अधरेचापुतकला
जिह्वायांचसरस्वती॥ २३ ॥ दंतानूररुतुकोमारीकंठमध
तुचण्डिका॥ घंटिकांचित्रघंटाचमहामायाचतालुके
॥ २४ ॥ कामाक्षाचिबुकरकेहाचंमंसर्वमंगला॥ ग्रीवायां
भद्रकालीचयष्टवंशोधनुद्वरी॥ २५ ॥ नीलग्रीवावहिःकं
ठिनलिकांचनलकुवरी॥ कंधयोःखड्गिनीरकेहाइमेव
अधारिणी॥ २६ ॥ हस्तयोर्दंडिनीरकेदंडिकाचांगुलीतथा॥

॥ ४ ॥

संके

नखान्द्रतलेश्वरीरकेकुक्षोरकेत्रवेश्वरी॥ २७ ॥ प्लवंगोरके
महादेवीमनःशोकविनाशिनी॥ हृदयेनललितदेवीउद
रेश्वरलधारिणी॥ २८ ॥ नाभौल्लकाभिनीरकेकुक्षुपुष्टे
रीतथा॥ पूतनाकामिकामेखेगुदेमहिषवाहिनी॥ २९ ॥
कक्षाभगवतीरकेज्ज्ञानुनीविंधवाशिनी॥ जंघेमहा
बलारकेसर्वकामप्रदायिनी॥ ३० ॥ गुल्फयोर्नरिसिंहे
वपादयष्टेचतैजसी॥ पादांगुलीषुशरीरकेत्यादधःस्थ

स० क०॥

॥ ५ ॥

राजी

लवासिनी॥ ३१ ॥ इच्छाकरालिनीरके के शंखे बोई के शि
नी॥ रोमकूपेषु कोमारी लवचंगि मुरीतथा॥ ३२ ॥ रक्तम
जावसा मांसा न्यासि मेदां सिपावती॥ अत्राणि काल
रात्री अपि हंच मुकुटेश्वरी॥ ३३ ॥ पद्मावती पद्म कोशे क
पे श्रुता मणि सथा॥ ज्वाला मुखी नख ज्वाला अभेद्यास
वैसं विषु॥ ३४ ॥ शुक्र ब्रह्माणि मेर के च्छायां रुचेश्वरीत
था॥ अहंकार मलो बुद्धि रक्ष मेधर्म चारिणी॥ ३५ ॥ प्राणा

पानो जथा व्यान मुरानं च समानकं॥ वज्र हस्ता च मेर के त्वा
रा कल्पं च गोभने॥ ३६ ॥ रसे हृपे च गंधे च शब्द स्पर्शे च द्रो
गिनी॥ सत्त्वं रजस्वमैश्वर के चारा यरा सदा॥ ३७ ॥ आयु
रक्त तु वाराही धर्म रक्त तु वैष्णवी॥ अशः कीर्ति बल रुमी
वधनं विद्यां च चक्रिणी॥ ३८ ॥ गोत्र मिंद्राणि मेर के त्प
मेर के चालिके॥ पुत्रान् मेर के त्महा लक्ष्मी भाय्यं रक्त तु
मेरवी॥ ३९ ॥ धनेश्वरी धर्मे रके लो मारी कन्य का ह

॥ ५० ॥ पंथानं सुपथारो न्मार्गं नैम करीतया ॥ ४७ ॥ राजद्वारं
॥ ६ ॥ हालन्मा विजया सर्वतस्थिता ॥ ४८ ॥ सर्वरक्षा करीतव
कवचं सर्वदा जपेत् ॥ ४९ ॥ रदं रदस्य विषये भक्त्या तव मयी
दितं ॥ ४९ ॥ रक्षाहीनं तु यत्स्थानं वज्जितं कवचेन तु ॥ त
सर्वरक्तमे देवी जयंती पापनाशिनी ॥ ४९ ॥ पदमेकं नग
प्रेतुपादिच्छेदु भूमात्मनः ॥ कवचेनाहतो नित्यं यत्र
त्रैव गच्छति ॥ ४९ ॥ तत्र तत्राद्यलाभस्तु विजयः सर्वकामिक

पंथं चिंतयते का मतंतं प्राप्नोति निश्चितं ॥ ४९ ॥ परं मे
श्वर्यमनुलं प्राप्स्यते भूतले महान् ॥ निभयि जायते म
त्यः संग्रामेषु पराजितः ॥ ४९ ॥ त्रैलोक्ये तु भवेत्सुखः
कवचेनाहतः पुमान् ॥ ४९ ॥ रदं तु देव्याः कवचं देवानामपि
दुस्त्वभं ॥ ४९ ॥ एः पठेत्सुयती नित्यं त्रिसंध्यां श्रद्धया न्वि
तः ॥ ४९ ॥ देवी कला भवेत्तस्मै त्रैलोक्ये पराजितः ॥ ४९ ॥ जी
वे हर्षानां साग्रमल्यमृत्पु विवर्जितः ॥ ४९ ॥ तत्र पतिव्याध

॥ म० श० ॥

॥ ७ ॥

यः सर्वलता विस्फोरकादयः ॥ ४८ ॥ स्थावरं जंगमं वापि
कृत्तिमं वापि यद्विषं ॥ अभिचाराणि सर्वाणि मंत्रयंत्राणि
भूतले ॥ ४९ ॥ भूचराः रवेचराश्चैव कुलजाश्चोपदिशिकाः ॥
सहजा कुलजामालाशकिनीशाकिनी तथा ॥ ५० ॥ अतः
रिक्तचरा घोराशकिन्यश्च महाबला ॥ ग्रहभूतपिशुनाश्च
शुभरुगंधर्वराकुसाः ॥ ५१ ॥ वृक्षराकुसवेतालाः कुष्मा
शर्मेरवादयः ॥ ५२ ॥ अपंतिदंशितास्तस्य कवचे हृदि संस्थिताः ॥

मानोन्नतिभवेदाज्यं तेजो हृदिकरं परं ॥ यत्रासावद्वर्तते सो
पिकीर्तिमणितभूतले ॥ ५३ ॥ जपेत्सप्तशती चण्डी कृत्वा
त्रैकवचं पुरा ॥ यावद्भूमण्डले धत्ते स शैलवनजाननं ॥ ५४ ॥
तावत्त्रिष्टुतिमेदिन्या संततिः पुत्रपौत्रकी ॥ देशांतरे पर
मं स्थानं यास्तुरैरपि दुर्धमं ॥ ५५ ॥ प्राप्नोति पुरुषैर्नित्यं स
शमायाप्रसादतः ॥ तस्मान्जपेत्सदामक्त्या कवचं क
मदं मुने ॥ ५६ ॥ शनिश्रीहरिहरश्याविरचितं देव्याः कव

श्री

॥ ८ ॥

चंसंपूर्णमि॥ ऋषिरुवाच॥ जयंतीमंगलाकालीमङ्काली
कपालिनी॥ दुर्गाशुभाशिवाधारीस्वारास्वधानमोक्षने॥ १ ॥
मधुकैरभविद्राविविधानिवरदेनमः॥ त्रुपंदेहिजयंदेहिय
शोरोहिद्विषोजहि॥ २ ॥ महिषासुरनिनाशिविधानिवरदे
नमः॥ त्रुपंदेहिजयंदेहियशोरोहिद्विषोजहि॥ ३ ॥ रक्तवज्र
वधेदेविचराउमुराउविनाशिनः॥ त्रुपंदेहिजयंदेहियशोरो
हिद्विषोजहि॥ ४ ॥ शुंभसेवनिशुंभस्पृष्टाकस्यचमहिनी॥ ५ ॥

त्रुपंदेहिजयंदेहियशोरोहिद्विषोजहि॥ ५ ॥ वांदितांघ्रियु
गेदेविदेविमोभाग्यरायिनी॥ त्रुपंदेहिजयंदेहियशोरोहि
द्विषोजहि॥ ६ ॥ अचिंत्यरूपवरितेसर्वशत्रुविनाशिनः॥
त्रुपंदेहिजयंदेहियशोरोहिद्विषोजहि॥ ७ ॥ नतेभ्यःसर्वस
भक्त्याचणिकेदुरितापहे॥ त्रुपंदेहिजयंदेहियशोरोहि
द्विषोजहि॥ ८ ॥ कवड्योभाक्तेपूर्वत्वांचणिकेबाधिनानि
नि॥ त्रुपंदेहिजयंदेहियशोरोहिद्विषोजहि॥ ९ ॥ चणिकेभ

धत्वा म खं यं तो त्रभ

॥ म. च. ॥

॥ ८ ॥

तजं सुदेव्ययज्ञो विना क्लितः ॥ त्रपंदेहि जयंदेहिय शोदे
हि द्विषो जहि ॥ १० ॥ देहि सो भाग्यमारोग्यं देहि देविय रं सुरवं ॥
त्रपंदेहि जयंदेहिय शोदेहि द्विषो जहि ॥ ११ ॥ विधेहि देविक
ल्यारां विधेहि विपुलां श्रियं ॥ त्रपंदेहि जयंदेहिय शोदेहि
द्विषो जहि ॥ १२ ॥ विधेहि द्विषतां नाशं विधेहि वनमुच्चके ॥
त्रपंदेहि जयंदेहिय शोदेहि द्विषो जहि ॥ १३ ॥ सुरासुराशो
रत्ननिष्ठुचरणौ विके ॥ त्रपंदेहि जयंदेहिय शोदेहि द्विषो

॥ राम ॥

जहि ॥ १४ ॥ विद्यावंतं यत्रास्वतंतल क्लीवंतं यतंकुरु ॥ त्रपंदे
हि जयंदेहिय शोदेहि द्विषो जहि ॥ १५ ॥ प्रचराउंदेह्य दण्डं
चणिके शरा तापमे ॥ त्रपंदेहि जयंदेहिय शोदेहि द्विषो
जहि ॥ १६ ॥ चतुर्भुजे चतुर्वक्त्रे संस्कृते परमेश्वरि ॥ त्रपंदे
हि जयंदेहिय शोदेहि द्विषो जहि ॥ १७ ॥ कृष्णेन संस्कृता दे
विनाश इत्यासदां विके ॥ त्रपंदेहि जयंदेहिय शोदेहि द्वि
षो जहि ॥ १८ ॥ हिमाचलसुता नाथ संस्कृते परमेश्वरि ॥

स. अ.

॥ १० ॥

रूपं देहि जयं देहि यन्मो देहि हि वो जहि ॥ १९ ॥ इन्द्राणि पतिस
द्राव पूजते परमेश्वरि ॥ रूपं देहि जयं देहि यन्मो देहि हि वो ज
हि ॥ २० ॥ देवि प्रचरा दोहं देह्य रर्षा वित्तवाग्निनि ॥ रूपं देहि ज
यं देहि यन्मो देहि हि वो जहि ॥ २१ ॥ देवि भक्तजनो दामदत्ता
नंदो द्यौर्विके ॥ रूपं देहि जयं देहि यन्मो देहि हि वो जहि ॥ २२ ॥
पत्नी मनोरमां देहि मनो हृत्तानुसारिणी ॥ नारिणी दुर्गसं
सारसागरस्य कुलोद्भवा ॥ २३ ॥ रदं सोऽपठित्वानुमहासो

॥ राम ॥

॥ १० ॥

रूपं देहि जयं देहि यन्मो देहि हि वो जहि ॥ २४ ॥
रतिश्री स्वायंभुवागमे मार्कण्डेयो पांडुरेश अर्गलास्तुति
समाप्ता ॥ २५ ॥ नमश्चुणिकार्ये ॥ २६ ॥ विश्वज्ज्ञानदेहाय विवेदी
दिव्यवरुणे ॥ श्रेयः प्राप्तिनिमित्ताय नमः सोमा दुधारिणे ॥ २७ ॥
सर्वमेतद्दिनाय सक्तमंत्राणामपि कील्लकं ॥ सोऽपि हेमम
वाप्नोति सततं जायत तत्पर ॥ २८ ॥ सिद्धं तु स्यादनादीनि व
स्तूनि सकलान्यपि ॥ एतेन सक्तवर्गो देवविश्वोऽत्र हं देवसिद्ध

म. की०
॥११॥

ति॥३॥ नमंत्रं नोषधंतवनकिंचिदपि विद्यते॥ विना जाप्येन स
द्यंतिसर्वमुच्चारनादिकं॥४॥ समग्रास्पपिसिद्धांतिलोकश
कामिमांहरः॥ कृत्वानिमंत्रयामास सर्वमिवामिदं शुभं॥५॥ सो
त्रं वै चण्डिकायास्तुतश्च गृहं चकार सः॥ समाश्रित्य सुपुत्रेण
नतां यथा वन्निमंत्रणात्॥६॥ सोपि केममवाप्नोति सर्वमेव
न संशयः॥ कृत्वा यां वाचतुर्हर्यां अष्टम्यां वा समाहितः॥७॥
दरातिप्रतिगृह्णाति नान्यथैवाभविष्यति॥ इत्थं रूपेण की

॥ रामः
॥११॥

र्षस्वत्वं श्रीमहाकाली श्रीमहालक्ष्मी श्रीमहासरस्वती श्री
नर्धे सप्तशती सोत्रपठि विनियोगः॥ ॐ अस्य प्रथमच
रित्रस्य ब्रह्मा ऋषिर्गणेश्वरी छंदः महाकाली देवता तंदा
राक्तिः रक्तदंतिका बीजं अग्निस्वत्वं ऋचिदमूर्तिः श्रीम
हाकाली श्रीनर्धे प्रथमचरित्रजपे विनियोगः ॐ नमः
ल्लिकांये तपस्यंतं यतात्मानं मार्कण्डेयं महामुनिं॥
यासां शिष्या महातेजा जैमुनिः पथ्यं दृष्ट्वा जैमुनिरुवा

॥ म० शा० ॥
॥ १३ ॥

च॥ म० शर्वकथयोत्पत्तिं चरित्ताया सुविस्तरं॥ जगत्प्राप्य
मिदं सर्वं जगत्स्थावरजंगमं॥ अथ ध्यानं॥ शंखं चक्रं गदे
ध्वजापपरिधानं शूलं भुजं शिरः॥ शंखं सेंदधती करे स्त्रिं
यनां सर्वांगभूषा हतां॥ यामसो सुपिते हरो कमलजौ हंतुं
मधुं कैदभीती लात्रमधुतिमास्पयाददशकां सेवे महाका
लिकां॥ ॐ नमश्चरित्कार्ये॥ ३॥ ॐ मार्कण्डेय उवाच॥ सा
वर्त्मः सूर्यात्तनयो यो मनः कथ्यते शुभः॥ निशामयत इ

॥ रा० ॥
॥ १३ ॥

त्यत्तिं विस्तराद्गदतो मम॥ महामाया तु भावेन यथा मन्त्रं
नराधिपः॥ सवभूवमहाभाग सावर्त्मिस्त्रिनयोरवेः॥ ४॥ स्वारे
चिधे तरे पूर्वचैत्रवंशसमुद्भवः॥ सुरद्योनाम राजा भूत्सम
क्षे किति मण्डले॥ ५॥ तस्य पालयतः सस्य कृजाः पुत्रानि
वीरसान्॥ वभूवुः शत्रवो भूपाः कोला विहंसितस्त्रया॥ ६॥
तस्य ते रभव पुद्गमति प्रबलदंष्ट्रिनः॥ भूते रपि स ते र्यु द्वे
कोला विहंसि मिर्जितः॥ ७॥ ततः स्वपुरमायातो निजदे

स०श०॥

॥ १४ ॥

तं३

शाधिपोभवत्॥ आक्रांतः समशभागं स्वे सदा प्रवलाग्निमिः
॥ १४ ॥ अमात्येर्वलिभिर्दुर्दुर्बलस्य दुरात्मभिः कोशो वलं
चापहतं चापि स्वपुरे ततः ॥ १५ ॥ ततो मृगसा व्याजेन हतस्या
म्यसभूपतिः ॥ एकाकी हयमा रुह्य जगाम गहनं वने ॥ १६ ॥
सतत्राश्रममदासी द्विजवर्यस्य मेधसः ॥ प्रशांतश्चाप
दाकीरां मुनिशिष्यो पश्योभितं ॥ १७ ॥ तस्थौ कंचित्सका
लंच मुनिना तेन सत्कृतः ॥ रतश्चेतश्च विचरं सस्मिन्मुनि

॥ रामः ॥

॥ १४ ॥

वशेऽपि मे सोऽर्चितयत्नदा तत्र मम त्वाक्कृच्छ्रे तनः
मत्पूर्वः पालितं पूर्वमप्यासीनं पुरं हितम् ॥ ११ ॥ मद्भूते ह्ये
रसकृते हर्मतः पाल्यते न वा ॥ न जाने स प्रधातो मे शर
हस्ती सदा मदः ॥ १२ ॥ मम वैरि वशां जातः कान्भोगानुपल
प्यते ॥ ये ममानुगतानि तं प्रसादधनं भोजने ॥ १३ ॥ अ
नुशतिं धुवं ते यकु संमिन्मम शीभृतां ॥ असम्प्राप्य यशीले
सैः कुर्वन्ति सततं वयं ॥ १४ ॥ संचितः सोऽतिदुःखेन च

सं० रा० ॥
॥ १५ ॥

यंकीशोगमिव्यति ॥ एतच्चान्यसुसुततंचित्तयामासपाधि
वः ॥ १५ ॥ तत्रविषाश्रमाभ्याशौवेयमेकंददत्रसिः ॥ सएव
सेनकस्वंधीहेतुश्चागमनेत्रकः ॥ १६ ॥ सशोकहरवकस्मात्
दुर्मनारवलरूपसै ॥ एत्याकस्मविचसस्यभूपतेः प्रणयो
दित्त ॥ १७ ॥ प्रत्युवाचसतर्वैश्यः प्रश्रयावनतो नृप ॥ वैश्यउ
वाच ॥ समाधिनमिवैश्यो हमुत्पन्नो धनिनांकुले ॥ १८ ॥ पु
त्रदारैर्निरिस्तश्च नलोभादसाधुभिः ॥ विहीनश्च धने हरिः ॥

रामः
॥ १५ ॥

पुत्रैः

पुत्रैरादायमेधनं ॥ १९ ॥ वनमभ्यागतो दुःखी निरस्तश्चाश्व
धुभिः ॥ सो हन्नवेदिपुत्राणां कुशला कुशलात्मिकां ॥ २० ॥ प्र
हृत्तिस्वजनानां चदाराराणां चात्र संस्थितः ॥ किन्नुतेवांगृहे
सैममकेमं किन्नुसाप्रतं ॥ २१ ॥ कथंते किन्नुसहृताः दुर्हताः
किन्नुमिसुताः ॥ राजोवाच ॥ ये निरस्तो भवन्ति पुत्ररा
राशिभिर्द्विजैः ॥ २२ ॥ तेषु किं भवतः स्नेहमनुवधातिमानसं
वैश्यपुवाच ॥ सर्वमेतद्यथा प्राह भवानस्मकृतं वच ॥ किं क

स०श०॥

॥१६॥

रोमिनवद्वानिममनिकुरतांमनः॥येःसंत्यज्यपितृस्वरं
धनलुब्धैर्निराकृतः॥२४॥पतिःस्वजनहार्दंनिरादितेधे
वमेमनः॥किमेतन्नामिजामिजानन्नापिमहामते॥२५॥य
त्त्रिमृश्वराणांविज्ञाविगुरोष्यपिवंधुषु॥तेषांकृतैर्मेनिःश्वा
सारौर्मनस्यंचजायते॥२६॥करोमि किंयन्नमनस्वेष्य
तिषुनिकुरं॥माकुरोयउवाच॥नतस्त्रौसदितौविप्रत
मुनिसमुपस्थितौ॥२७॥समाधित्तमिर्वैश्वोसौसन्नपाधि

॥राजः॥

॥१६॥

वसन्तमः॥कृत्वातुर्गोयद्यान्यायंयद्याहतेनसंविदं॥२८॥
उपविष्टौकथाःकाश्चिच्चक्रतुर्वैश्वपाथिवी॥राजोवाच॥
भगवँस्वामहंप्रष्टुमिच्छामि कं वदस्वतत्॥२९॥दुःखायय
न्मेमनसःस्वचित्तायततांविना॥ममत्वममराज्यस्यराज्या
गेष्वखिलेष्वपि॥३०॥जानतोपियद्यातस्यकिमेतन्मुनि
सत्तम॥अयंचनिकृतःपुनैर्हरिर्भृत्यैस्त्रयोहितः॥३१॥
स्वजनेनचसंत्यक्तस्वेषुहादितथाप्यति॥एवमेवतथाहं

स० रा०

॥ ७ ॥

चद्वावप्यात्पंतुं सितेनो ॥ ३० ॥ इष्टदोषोपि विषये ममत्वात्
श्रुमानेसो ॥ तत्केनैतन्महाभागयन्मोहो हानितो रपि ॥ ३१ ॥
ममास्य च भवत्येषा विवेकांधस्य मूढता ॥ अविश्रुता च ॥
ज्ञानमसि समस्तस्य जंतोर्विषयगोचरे ॥ ३२ ॥ विषयश्च मह
भाग्यातिचैवं यथैकं यथैकं ॥ दिवांधाः प्राणिनः केचि
द्रात्राबंधाश्च अपरे ॥ ३३ ॥ केचिदिवाश्च रात्रौ प्राणिन
स्तल्पदृश्यः ॥ हानितो मनुजाः सत्यं किन्तु तेन हि केवलं ॥

॥ रामः ॥

॥ ७ ॥

यतो हि तानि नः सर्वेष्वप्यपि मृगादयः ॥ ज्ञानं च तन्मनु
ष्याणां यत्तेषां मृगपक्षिणां ॥ ३४ ॥ मनुष्याणां च यत्तेषां
तुल्यमन्यत्र शोभते ॥ तानेपि सति पश्येता न्यतगात्र
छावचक्षुषु ॥ ३५ ॥ करामोहादज्ञानो रात्रौ श्रमानानपि
रुधा ॥ मानुषा मनुजव्याघ्रसामिलाद्याः सुतान्प्रति ॥ ३६ ॥
लोभात्प्रत्युपकाराय न त्वेते किञ्च प्रपत्ति ॥ तथापि मम
तावत्ते मोहगर्ते निपातिताः ॥ ३७ ॥ महामायाप्रभावेन सं

॥ स० श० ॥

॥ १८ ॥

॥ १८ ॥

सारस्थितिकारिणः ॥ तत्रात्रविस्मयः कार्यो योगनिद्रा
 गत्यते ॥ ४१ ॥ महामाया हरेश्चैतन्नया समो ह्यते जगत् ॥ हा
 निनामपि चैतांसी देवी भगवती हि सा ॥ ४२ ॥ बलादाह्वयमा
 हाय महामाया प्रयच्छति ॥ तया विसृज्यते विश्वं जगदेतच्च
 राचरं ॥ ४३ ॥ सेवाप्रसन्ना वरदानरगा भवति मुक्तये ॥ सा वि
 द्या परमा मुक्तेर्हेतुभूता सनातनी ॥ ४४ ॥ संसारबंधहेतुश्च
 सेव सर्वेश्वरेश्वरी ॥ राजोवाच ॥ भगवत्का हि सा देवी महामा

॥ रामः ॥

॥ १८ ॥

येनियाम्भवान् ॥ ४५ ॥ दुर्वीतिकथमुत्पन्ना सा कर्मस्य शु
 किं हि ज ॥ यत्स्वभावाच्च सा देवी यत्स्वरूपा यदुद्भवा ॥ ४६ ॥ तत्स
 र्वं श्रीगुमिच्छामित्वत्तो वृक्षविदां वर ॥ ऋषिरुवाच ॥ नित्ये
 व सा जगन्मूर्तिस्त्रिधा सर्वमिदं तत् ॥ ४७ ॥ तया पितृसमुत्पत्ति
 र्वृद्धाश्चूयताम्यम ॥ देवानां ह्यार्यसिद्ध्यर्थमाविर्भवति सा
 यदा ॥ ४८ ॥ उत्पन्नेति तदालोके सानित्याप्यभिधीयते ॥ यो
 गनिद्रां यदा विसृज्य जगत्पेका रावीकृते ॥ ४९ ॥ आसीत्पुन

स० श०

॥१८॥

समभजत्कल्यांतेभगवान्प्रभुः॥ तदाहावसुरोद्योरोविरया
तौमधुकैटभो॥ ५०॥ विष्णुकर्ममलोद्भूतो हनुम्वस्मात्तामु
घेतो॥ सनाभिकमलेविष्मोः स्थितो ब्रह्मा प्रजापतिः॥ ५१॥
हृत्वा तावसुरोद्योरो प्रसुप्तं वननाईनं॥ तदावयोगानि
द्रांतामेकाग्रहृदयस्थितः॥ ५२॥ विबोधनाथायि हरि हरि
नेत्रकृतालयो॥ विश्वेश्वरीजगद्वात्री स्थिति संहारकारि
णी॥ ५३॥ निद्रां भगवतो विस्मोरतुलांतेजसः प्रभुः॥ ब्रह्मो

॥ रामः ॥

वाच॥ त्वं स्वाहा त्वं स्वधा त्वं हिवसद्गारः स्वरात्मिका॥ ५४॥ सु
धा त्वमहरोति त्वे विधामात्रात्मिका स्थिता॥ अर्द्धमात्रास्थि
ता त्रितया यानुशाया विशोषतः॥ ५५॥ त्वमेव सा त्वं सा वित्री
त्वन्दे विजतनीपरा॥ त्वयेतद्वायते विश्वं त्वयेतत्सृज्यते
जगत्॥ ५६॥ त्वयेतत्पाल्यते देवित्वमस्य ते च सर्वदा॥ वि
सृष्टौ सृष्टि रूपा त्वं स्थिति रूपा जपालने॥ तथा संहति रू
पांते जगतो स्पजगन्मये॥ महाविद्यामहामायामहामेधा

॥ स० रा० ॥

॥ २० ॥

महास्मृतिः ॥ ५८ ॥ महामोहाच्चभवति महारिची महासुरा
प्रकृतिस्त्वं सर्वस्मृगान्नयविभावित्नी ॥ ५९ ॥ कालरात्रि
महारात्रिमोहरात्रिश्चदरुणा ॥ ६० ॥ श्रीस्वामीश्वरीस्वद्री
स्वबुद्धिबोधलरुणा ॥ ६१ ॥ लज्जापुष्टिस्थानुष्टिस्वरां
तिः कान्तिरेव च ॥ ६२ ॥ रविकिनीरुलिनीघोरागदिनीचकि
रातिथ्या ॥ ६३ ॥ राखिनीचापिनीवाराभुशुणीपरिघा
पुधा ॥ ६४ ॥ सौम्यासौम्यसराशेषासौम्येभ्यस्वतिसुंदरी ॥ ६५ ॥

॥ रामः ॥

॥ २० ॥

परापराणां परमात्ममेव परमेश्वरी ॥ यच्च किंचित्कचिद्
स्तदसदसदाखिलात्मिके ॥ ६६ ॥ तस्य सर्वस्य यात्राकि
मात्वं किं सूर्यसेतदा ॥ ययात्वयाजगत्सुखाजगत्पाता
त्रियोजगत् ॥ ६७ ॥ सोपि निद्रावन्नानीतः कस्मां सोनु
मिहेश्वरः ॥ विष्णुः शरीरग्रहाण महमीशान एव च ॥ ६८ ॥
कारितास्येतो तस्यां कस्मात्तुं शक्तिमान् भवेत् ॥ सा
त्यमित्यं प्रभावेः स्वरुदारे देवि संस्तुता ॥ ६९ ॥ मोहयेत्

संज्ञा०

॥२९॥

पुराधर्मावसुरो मधुकेटभो ॥ प्रबोधं च जगत्स्वामी नीयता
मयुतो लघु ॥ १७ ॥ बोधश्च क्रियतामस्य हंतुं मे तौ मशसुरौ ॥
ऋषिरुवाच ॥ एवं कृता तदा देवी तामसी तत्र वेधसा ॥ १८ ॥
विष्णोः प्रबोधनायानि हंतुं मधुकेटभो ॥ नेत्रास्य ता
सिका बाहु दृश्येभ्यस्तथोरसः ॥ १९ ॥ निर्गम्य दशनि तस्थौ
वस्त्राण्येव कृतं जन्मतः ॥ उत्तस्थौ च जन्नाथस्यामुक्तो जना
ईतः ॥ २० ॥ एकाणां वैश्वानरा ततः सदृशो वतौ ॥ म

॥ रामः ॥

॥२९॥

धुकेटभो पुरात्मानावती वीर्यपराक्रमो ॥ २१ ॥ कोधरक्ते
रुणा वतुं ब्रह्मणां जनिं तोयमो ॥ समुत्थाय ततस्तस्मात्पु
युधे भगवान्दरिः ॥ २२ ॥ पंचवर्षसहस्राणि बाहुप्रहरणो वि
भुः ॥ तावप्यतिवली न्मत्तो महामाया विमोहितो ॥ २३ ॥ उ
क्तवंतौ वरोस्मत्तो वियतामिति केशवं ॥ भयवानुवाच ॥
भवेतामघमेतु शो मम वद्या बुभावपि ॥ २४ ॥ किमग्नेन व
रेणावसता बाहुहतं मम ॥ ऋषिरुवाच ॥ वचिताभ्यामि

॥ स० श० ॥
॥ २२ ॥

तितरा सर्वमापोमयं जगत् ॥ ७५ ॥ विलोक्य ताभ्यां गदिनी
भगवान्कमलेक्षणा ॥ आवां जहिन यत्रोर्वी सिलिलेन परि
प्लुता ॥ ७६ ॥ ऋषिरुवाच ॥ तथेत्पुष्का भगवता शंखचक्र
गराभृता ॥ कृत्वा च केरावो छिन्नं जघने शिरसी तयोः ॥ ७७ ॥
एवमेवा समुत्पन्ना ब्रह्मरासंस्कृता स्वयं ॥ प्रभावमस्मा
देवास्तु भूयः शृणु वदामि ते ॥ ७८ ॥ इति मार्कण्डेयपुरा
णे सावासीके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये मधुकैरभवधः ॥ १ ॥ रा

॥ रामः ॥
॥ २ ॥

अन्तेषाञ्चाधिकारान्सस्वयमेवाधितिष्ठति ॥ ५ ॥ स्वर्गादि
राक्षसाः सर्वे ते तदेव गणा भुवि ॥ विचरन्ति यथा मर्त्या
महिषेण दुरात्मना ॥ ६ ॥ एतद्दुःकश्चित्तं सर्वममरारिर्विचि
ष्टितं ॥ शरणां च प्रपन्नां स्मो वधस्तस्य विचिंत्सतां ॥ ७ ॥ इ
त्यनिशम्य देवानां वचां सिमधुसूदनः ॥ चकार कोपं शो
भुश्चक्रकुटीकुटिलाननी ॥ ८ ॥ ततो तिकोपपूर्णस्त्वचकि
रोवावदनात्ततः ॥ निशुक्राममहत्तेजो ब्रह्मरासं करस्य

॥ स० न० ॥
॥ २४ ॥

च॥ ल॥ अग्निष्वां चैव देवानां नाराकादीनां नारीरत॥ निर्गतं
सुमंस्तेजसश्चैक्यं समगच्छत॥ १० ॥ अतीव तेजसः कुरुं
ज्वलंतमिव पर्वतं॥ ददृशुस्ते सुरास्रवज्ज्वाला व्यास्रदिगं
तरं॥ ११ ॥ अतुलं तत्र तेजः सर्वदेव नारीरतं॥ एकस्थं
तदभून्नारी व्याप्तलोकत्रयं त्विषा॥ १२ ॥ यदभूच्छाम्भवंते
जसेनाजायत तन्मुखं॥ याम्येन चाभवत्केशावाहवो वि
ष्णु तेजसा॥ १३ ॥ सोम्येन सतयोर्गुणं मद्भ्यं चैंद्रेण चाभव

॥ रामः ॥
॥ २४ ॥

त॥ वारुणो न च जंघोरुनितं वस्त्रेजसा भुवः॥ १४ ॥ वसूराणां
स्त्रेजसा पादौ तदंगुल्योर्ध्वं तेजसा॥ वसूनां च करौ गुल्फः
कौर्वेरेण च नासिका॥ १५ ॥ तस्यास्तु दंताः संभूताः प्राजा
पत्येन तेजसा॥ नयनत्रितयं ग्रैहेतथा पावक तेजसाः॥ १६ ॥
श्रुवौ च संधयो स्त्रेजः श्रवणावनिलस्य च॥ अग्नेष्वां चै
व देवानां सम्भवस्त्रेजसां शिवा॥ १७ ॥ ततः समस्त देवानां
तेजो राशि समुद्रवा॥ तां विलोक्य मुदं प्रापुर मरामहि

॥ स० रा० ॥
॥ २५ ॥

षादिताः ॥ १५ ॥ शूलं शूलं लाहिनिष्कृष्य देदोतस्येपि नाक
धक ॥ चक्रं दत्तवान्कृष्णः समुत्पाद्य स्वचक्रतः ॥ १६ ॥ शंखं
चवक्राः शक्तिं देदोतस्येदुता शानः ॥ मारुतो दत्तवोश्चा
पंवारा पूर्णतथे सुधी ॥ १७ ॥ वज्रमिंद्रः समुत्पाद्य कुलिशा
दमराक्षिपः ॥ देदोतस्ये स हस्वा को घारा मिरो वता रुजात ॥ २१ ॥
कालरागा घमोराणं पाशां चां पुपतिर्दो ॥ प्रजापतिश्चा
रुमालां देदो वस्त्राकमणालं ॥ २२ ॥ समसरो मकूपेषु नि

॥ रामः ॥
॥ २५ ॥

जरामी निवाकरः ॥ कालश्च दत्तवान्बहुतस्याश्च मचनि
मलं ॥ २३ ॥ सीरो दश्चा मलं हारमजरै च तथा वरे ॥ शूरा मणि
तथा दिवं कुडले कटका निच ॥ २४ ॥ अर्द्धचंद्रं तथा शुभ्रं के
पूरा सर्ववाहुषु ॥ नूपुरो विमलो न द्रुवै यकमनुत्तमं ॥ २५ ॥
अंगुलीयकरत्नानि समस्तास्वंगुलीयुच ॥ विष्णुकमदि
देतस्ये परशुचा तिलिर्मलं ॥ २६ ॥ अस्त्रास्यै नैकवृषाणि
तथा भेषं च दत्तानं ॥ अस्त्रानपंकजामालां शिरस्पुराणि

॥ स० रा० ॥
॥ २६ ॥

चापरां ॥ २७ ॥ अरदज्जलधिस्रस्येपंकजं चातिशीभतं ॥ हि
मवान्वाहनं सिंहं रत्नातिविबिधानि च ॥ २८ ॥ दरावन्नन्यं
सुरयापानपात्रेधनाधिपः ॥ शेषश्च सर्वनागे शोमहाम
णि विभूषितं ॥ २९ ॥ नागहारं देवो तस्यैधनेयः एधि वीमि
मां ॥ अनेपि सुरे देवी भूषणो रायुर्धे सथा ॥ ३० ॥ सम्प्राति
ताननादोक्षे सादृशं संमुहुर्मुहुः ॥ तस्यानादेन घोरैरणक
स्त्रमा पूरितं नभः ॥ ३१ ॥ अमायतातिमहता प्रतिशब्देन

॥ रामः ॥
॥ २६ ॥

हानभूत ॥ उकुभुः सकलालोकाः समुद्राश्च कम्पिरे ॥ ३२ ॥
चत्वालवमुधाचेलुः सकलाश्च महीधराः ॥ जयेति देवाश्च
मुदातामूतुः सिंहवाहिनी ॥ ३३ ॥ त्रुष्टुवुर्मुनयश्चैतां भक्ति
नम्रात्मसूतयः ॥ दृष्ट्वा समसं संकुक्षं त्रैलोक्यममरारण्यः ॥
॥ ३४ ॥ सन्नद्धा किल सैत्यासि समुत्तस्थुरुदायुधाः ॥ आः किमे
तदिति क्रोधादाभाषमहिषासुरः ॥ ३५ ॥ अभ्यधावततं शब्द
मकीर्षेरसुरैर्हतः ॥ सददरीतती देवी व्याप्तलोकचयाति

स०श०॥

॥२१॥

॥२१॥

षा॥२॥पादाक्रान्ताननभुवंकिरीटोच्चिखितांवरं॥को
मिताशेषपातालाधनुज्यनिःस्वतेनतां॥२॥दिशोभुज
सहस्रेणसमेताद्याप्यसंस्थितां॥ततःप्रवक्षतेयुद्धंनया
देव्यासुरद्विषां॥२॥रास्त्रास्त्रैर्वज्रधामुक्तैराक्षिपितदिगात
रं॥महिषासुरसेनानीश्विकुरारव्योमशसुरः॥२॥युयु
धेचामरुष्यान्पेश्वतुरंगवलाब्धितः॥रथानामयुतैःषाड्
रुद्रगारव्योमशसुरः॥४॥अयुद्धातायुतानांचसहस्रेण

॥रामः॥

॥२१॥

महाहनुः॥पंचाशद्विश्वनियुतेरसिलोमामशसुरः॥४॥
अयुतानांनानैःषाड्विषाकिलोयुयुधेरणे॥गजबाजिस
हस्रोधैरनेकैःपरिवारितः॥४॥हतोरथानांकोद्याचयु
द्धेनस्मिन्नयुद्धतः॥विशालाख्यायुतानांचपंचाशद्विश्व
थायुतैः॥४॥युयुधेसंयुगेतत्ररथानांपरिवारितः॥अ
न्येचतत्रायुतशौरधनागहस्यैर्धृताः॥४॥युयुधुःसंयुगे
देव्यासहतत्रमशसुरः॥कोटिकोटिसहस्रैस्करधनांद

॥ स० श० ॥
॥ २८ ॥

तिनां तथा ॥ ४५ ॥ ह्यानां च ह्यनो युद्धे नत्राभून्महिषा सुरः ॥
नो मरेमं दिपालेश्वरा किमिमुं शलैश्च ॥ ४६ ॥ युयुधुः
संयुगे देव्यारवर्केः परशुपदिशौ ॥ केचिच्चिस्त्रिपुः शक्तीः
केचित्प्राशां सथापरे ॥ ४७ ॥ दिवी खड्गप्रशरैस्तैनां हंतुं
प्रचक्रमुः ॥ सापिदेवी ततस्त्वा निरास्त्रा स्यत्वाणि चरति
का ॥ ४८ ॥ लीलयेव प्रचिच्छेद निजरास्त्रास्त्रवर्षिणी ॥
अनायस्मानना देवी सूर्यमाना सुरधिभिः ॥ ४९ ॥ मुमोचा

॥ रामः ॥
॥ २९ ॥

सुरदेहेषु रास्त्रा स्यत्वाणि चेश्वरी ॥ सोपिकुद्रो युतसंयु
देव्या वाहनकेसरी ॥ ५० ॥ चक्षरा सुरसेनैषु वनेष्विव
ताशनः ॥ निष्ठा समुमुचेयं श्वसुद्रा मानारणां विक्र
॥ ५१ ॥ तेष्वेव सद्यः संभूता गणाः शतसहस्रराः ॥ युयुधुः
स्त्रिपरशुभिर्मिं दिपाला सिपदिशौ ॥ ५२ ॥ नाशयंतौ सु
रगाणां देवी शक्त्युपहं हिताः ॥ अवादयंत परशुनाणाः
शरैश्चापरे ॥ ५३ ॥ मृदंगांश्च तथैवात्येतस्मिन् सुद्रम

॥ २० ॥
॥ २८ ॥

सर्वे ततो देवी विष्णुलेन गदया त्रिकुट्टादिभिः ॥ ५४ ॥
कादिभिश्च ततो निजघ्नानमहासुरान् ॥ पातयामास
चैवान्यान् द्यौः स्वर्गविमोहितान् ॥ ५५ ॥ असुरान् भुवि पा
तयन् वद्धवान्यान् कर्षयन् ॥ केचिद्विधा कृतास्त्रीर्यो
स्वर्गपाते स्वर्गापरे ॥ ५६ ॥ विषोद्यितानि पातेन गदया भु
वि शरीरते ॥ वेमुष्के चिदुधिरमुसलेन भृशं हताः ॥ ५७ ॥
केचिन्निपतिता भूमौ भिन्नाः शरलेन वक्रासि ॥ निरंतराः

शरीरेण कृताः केचिद्रणाजिरे ॥ ५८ ॥ सेनानुकारिणः प्रा
णान्मुमुक्षुस्त्रिदशाहनाः ॥ केषां चिद्वाहवश्चिन्नाश्चिन्नग्री
वास्वर्गापरे ॥ ५९ ॥ शिरांसि पेतुरन्तेषामन्ते मध्ये विदारिताः ॥
विच्छिन्नजंघास्वर्गापरे पेतुरुक्वांसि महासुराः ॥ ६० ॥ एकवाह
चरणाः केचिदेवा द्विधा कृताः ॥ छिन्ने पिबान्ये शिरसि
पतिताः पुनरुत्थिताः ॥ ६१ ॥ कबंधायुमुधुर्देवा गृहीतप
रमायुधाः ॥ ननृतुश्चापरेतत्र सुद्वेत्तयलियाश्रिताः ॥ ६२ ॥

॥ ३० ॥

॥ ३० ॥

कवन्धाश्चित्राशरसः खड्गशक्तपूरिपाणयः ॥ तिष्ठति ये
निभासंतो देवीमन्ये महासुराः ॥ ६५ ॥ पातितेरथ नागाश्चैरसु
रैश्च सुधरा ॥ अगम्यासाभवत्तत्र यत्राभूत्समशरणाः ॥ ६६ ॥ गो
णितो घामशानयः सद्यस्त्रविमुत्सुवुः ॥ मद्भिन्ना सुरसैन
स्य वारणा सुरवाजिनां ॥ ६७ ॥ करोत नतन्महासैन्यमसुरा
णां तथा विका ॥ निजे कथं यथा बद्धिस्तृणादारुमहावयं
॥ ६८ ॥ सच सिंहो महानादमुत्सृजं धुतकेसरः ॥ शरीरेभ्यो म

॥ ३० ॥

॥ ३० ॥

राशिरागमस्तु निव विचिन्वति ॥ ६९ ॥ देव्या गणेश्वरं तेष्वत्र क
नं युद्धं तथा सुरैः ॥ अथैवां नु नुर्बुद्धिः पुष्पाश्चिमुक्तो दिवि ॥ ७० ॥
रतिमार्करो यपुराणो सावणिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये
महिषासुरसैन्यवधः ॥ ७१ ॥ अथ ध्यानं ॥ उद्यद्मानुसहस्रका
निमरुणा शोमं शिरोमालिकां रक्तालिप्तपयोधरां जयवरी
विद्यामभिति वरां ॥ इत्यादौ दधती त्रिनेत्रविलसद्भुक्तारवि
डं प्रियं देवीं शुद्धशिरसां चुरत्तमुकुटां वंदे मंदस्मितां ॥ ७२ ॥

विश्वः

३१॥

विरुवाच॥ निरुन्ममानंतं तं सेत्पमवं लोकमहासुरः॥ से
मानीश्चिचुरः कोपाद्ययो यो ह्युमथां विकां॥ १॥ स देवी त्र
रवर्षेण तव वर्ष समरे सुरः॥ यथा मे रुगिरेः शृंगं तोय तव
रातोयदः॥ २॥ तस्य च्छित्वा ततो देवी लीलये वनारो ल
रान्॥ जघान नुरगा त्वारो यंतारं चैव वाजिनं॥ ३॥ वि
च्छेद च धनुः सद्यो ह्यजं चाति समुच्छितं॥ विव्याध चै
व गात्रेषु छिन्नधन्या न मानुरगे॥ ४॥ स च्छिन्नधन्या विर

॥ वायुः

॥ ३॥

यो इति श्वो हतसारथिः॥ अभ्यधावत तां देवी खड्गं चर्मधरो
सुरः॥ ५॥ सिंहमारुतप्रखड्गेन तीक्ष्णधारिणाम् इति॥ आज
घान भुजे सव्ये देवीमप्यति वेगवान्॥ ६॥ तस्याः खड्गे भुजं
प्राप्य पफाल नृप नंदन॥ ततो जग्राह रत्नं स कोपाद रु
रालोचनः॥ ७॥ विच्छेप च ततस्तनुं भद्रकाल्या महासुरः॥
जाज्वल्यमानं तेजोभिरविविधमिवां वरात्॥ ८॥ हृस्वात
दापतच्छूलं देवी त्रिलममुचत॥ तच्छूलं गतधाते ननी

॥स०श०॥
॥३२॥

तंसचमहासुरः॥१॥इति तस्मिन्महावीर्ये मरिचस्य च मूष
तो॥आजगाम गजा वरुणामरास्त्रिदशा ईनः॥१०॥सोपित्र
क्तिमुमोचाद्यदेव्यासोमम्विका दुतं॥हुंकाराभिहतांभू
मोपातयामासनिष्प्रभां॥११॥भग्नोशक्तिं निपतितां द
ष्ट्वा क्रोधसमन्वितः॥चिरोपचामरः शूलं वारो हस्तपि
सास्त्रिनः॥१२॥ततः सिंहः समुत्पत्या भिक्तुं भांतरास्थि
तः॥वाहुयुद्धेन युयुधेतेनौघोस्त्रिदशारिणा॥१३॥युद्ध

॥राम
॥३३॥

मानो ततस्त्रोत्तु तस्मान्नागात्मशंगतो॥युयुधतेति संरंघे
प्रहारे रतिदारुणोः॥१४॥ततो वेगात् त्वमुत्पत्या निपत्य च मृ
गारिणा॥करप्रहारेण शिरश्चामरस्पृष्ट्य कृतं॥१५॥उद
ग्रश्चरतो देव्या शिला वृक्षादिभिर्हतः॥इतमुष्टितले श्वेदक
रालश्च निपातितः॥१६॥देवी कुद्रागदापातेश्च रागामास च
द्वतं॥वाक्कुलं भिदिपालेन वारो हस्तं धां धकेन॥१७॥पुत्रा
स्य मुयवीर्यं चित्तं श्वेदचमहाहनुं॥विनेत्रा च त्रिनेत्रेन जय

सं० ॥

३३ ॥

नपरमेश्वरी ॥ १८ ॥ विशालस्यासिनाकायात्पातय ॥ १९ ॥ एवं संकीर्ण
रः ॥ २० ॥ इन्द्रं दुर्मुखं चोभौ शरीरे निन्येयमकुरुय ॥ २१ ॥ एवं संकीर्ण
माणो तु स्वसेन्ये महिषासुरः ॥ २२ ॥ माहिषेण स्वरूपेण त्रास
यामास तानाणान् ॥ २३ ॥ कांश्चिन्नुपशरीरेण खुरक्षेपैः
थापरान् ॥ २४ ॥ लांगूलतारितोश्चान्याः शृंगाभ्यां च विदारित
न् ॥ २५ ॥ वेगेन कांश्चिदपरान्नादेन भ्रमणोत्तम ॥ निश्वासपद
नेनात्पान्यात्पातयामास भूतले ॥ २६ ॥ निपात्य प्रमथ्यतीकम

॥ राम ॥

॥ ३३ ॥

प्राधावतसोसुरः ॥ सिंहं हंतुं महादेव्याकोपं च केतनो विक ॥
२७ ॥ सोपिकोपान्महावीर्यः खुरक्षुस्ममहीतलः ॥ शृंगाभ्यां प
र्वतानुस्वांश्चिरोपचननादच ॥ २८ ॥ वेगभ्रमणविरुस्मामहीत
स्य वाशीर्यत ॥ लांगूलेनारुतश्चास्त्रिः प्रावयामास सर्वतः ॥
२९ ॥ धुतशृंगविभिन्नाश्च खराउखराउं ययुर्धनाः ॥ श्वासानिला
स्त्राशतशोतिपेतुर्नभसोचलाः ॥ ३० ॥ इतिकोपसमाध्यात
मापतंतं महासुरं ॥ इक्ष्वासाचारिकोकोपंतदुधापतदा

स०श०॥

॥ ३४ ॥

करोत॥ ३२॥ साक्षिज्ञातस्य वेपात्रांतं ववन्धमशसुरं॥ नन्या
जमाहिषं रूपं सोपिवद्रोमशमृधे॥ ३३॥ ततः सिंहोभवत्सद्यो
यावत्तस्यां विकाशिरः॥ छिनत्तितावत्पुरुषः खड्गपाणिर
इत्यतः॥ ३४॥ ततएवाशुपुरुषं देवी चित्ते दसायकैः॥ तं खड्ग
चर्मणा साद्रुततः सोभून्महागजः॥ ३५॥ करोणाचमशसिंहं तं
चकर्मजगज्जिचि॥ कर्मतस्तककरं देवी खड्गेन निरहंतत॥ ३६॥
ततोमशसुरोभूयोमाहिषं वपुरास्थितः॥ तथैव सोभया

॥ ३७ ॥

॥ ३८ ॥

मासत्रैलोक्यं सचराचरं॥ ३७॥ ततः कुद्राजगन्माता चण्डिका
पानमुत्तमं॥ पयोपुनः पुनश्चैव जहासारुणालोचना॥ ३८॥ तत
ईचासुरः सोपिवत्तवीर्यमिदोद्वतः॥ विषाणाभ्यां च विदे
पचण्डिकां प्रतिभूधरात्॥ ३९॥ साचतान्प्रहितां ह्येतस्य
यंती शरोकरैः॥ उवाच तन्मदोद्वतसुखरागाकुलाशरं
॥ ४०॥ देवुवाच॥ गजगज्जिह्वां मधुयावत्पिबाम्यहं॥
मया त्वग्रिहंतैत्रैव गज्जिह्वां त्पाशुदेवताः॥ ४१॥ नृषिरु

म० च० ॥
॥ ३५ ॥

वाच ॥ एवमुक्ता समुत्पत्त्य सा त्रुता तं महासुरं ॥ पारेन क्रमकं
ठेयं रत्नेनैव नमता इयत् ॥ ३५ ॥ नतः सोऽपि पराक्रान्तस्यानि
जमुखात्ततः ॥ अर्द्धनिष्क्रान्त एवातिरेक्या वीर्येण संवृतः ॥
अर्द्धनिष्क्रान्त एवासी युद्धमानो महासुरः ॥ तस्या महासि
ना देव्या शिरश्चिह्नानि पातितः ॥ ३६ ॥ ततो हारा कृतं सर्वं
देव्यै सैन्यं ननाशत ॥ प्रहसन् च परं जगुः सकला देवता
गणाः ॥ ३७ ॥ तुष्टुबुद्धा सुरा देवी सह दिव्यैर्महाभिभिः ॥ जगुर्गच्छ ॥ रा

वर्षत योन नृत्तुश्चास्मरोगणाः ॥ ३८ ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे
सावर्त्मिके मन्वन्तरे देवी माहात्म्ये महिषासुरवधः ॥ ३९ ॥ अथ
ध्यातुं ॥ कालाभ्राभ्राकराकैररिकुलभयसामोलिवद्धेदुरेखं
शंखचक्रं कृपाणां विशिखमापिकरेः सहस्रं तीव्रनेत्रं ॥ सि
हस्कंधाधिरुढं विभुनमखिलं तेजसा पूरयंती ध्यात्वा दु
र्गां जगत्प्राख्यां विदवापरिनुतां सेवितं सिद्धकारिणम् ॥ ४० ॥ अ
भिरुवाच ॥ राकादयः सुरगणानि हतेति वीर्ये नमो नमः

स०श०॥
॥ ३६ ॥

रात्मनिसुरारिवलेचदेव्या॥ तांतुसुबुः प्रणतिनम्रशिरोभ
रांसावाग्भिः प्रहर्षपुलकोद्गमचारुदेशः॥ देव्याजयातत
मिदंजगदात्मशक्त्यानिःशेषदेवगणशक्तिसमूहमूल्या॥
तामंतिकामखिलदेविमहर्षिपूज्याभक्त्यानताः स्मविदधा
तुशुभानिसातः॥ २॥ यस्याः प्रभावमतुलं भगवाननंतो ब्रह्म
हरश्चनरिबहुमलंबलंबचः साचण्डिकाखिलजगत्परिपा
लनायनाशास्यचाशुभभयस्पमतिकरोतु॥ ३॥ याश्रीः स॥ रामः॥
॥ ३७ ॥

यंसुक्तातितां भवनेष्वलक्ष्मीः पायात्मनां कृतप्रियां हृदयेषु
बुद्धिः॥ अद्वासतांकुलजनप्रभवस्य लज्जातां त्वानताः स्मप
रिपालयदेवि विश्वं॥ ४॥ किं वरायामतव रूपमचित्पमेतत्किं
चातिवीर्यमसुररुद्रकारिभूरि॥ किंचा इवेषु चरितानि
तवातिया निसर्वेषु देव्यसुरदेवगणादिकेषु॥ ५॥ हेतुः स
मस्तजगतां त्रिगुणापि दोषैर्न ज्ञायसे हरिहरादिभिरप्यप
रा॥ सवश्रिया खिलमिदं जगदंशभूतमव्याकृता हि परमा

३०

॥३१॥

प्रकृतिस्वमाया ॥ इयस्याः समस्तसुरतासमुदीरणेन नृत्ति
प्रयातिसकलेषु मखेषु देवि ॥ स्वाहासिर्वैपितृगणस्पृच्छ
प्रिरेतुरुच्चार्य सत्त्वमत्तएव जनेः स्वधाच ॥ १ ॥ या मुक्तिहेतु
रविचिंत्यमहाप्रताप अभ्यसेसु नियतेन्द्रियतत्त्वसारैः
मोक्षाधिभिर्मुनिभिरसमस्त रोषैर्विद्यासिसाभगवती
परमाहिदेवि ॥ ८ ॥ राशामिका सुविमलग्म्य शुभाविधान
मुक्तीधरम्पदपादवतांच सा सा ॥ देवी त्रयी भगवतवती भ

॥ रा
॥ ११

प्रतिदिनं सुकृतां करोति ॥ स्वर्गं प्रयाति च ततो भवती प्रसा
दास्त्रो कत्रयेपि फलदानं देवितेन ॥ १५ ॥ दुर्गे स्मृता हरसिभी
तिमन्त्रो यजन्तोः स्वस्थेः स्मृता मतिमती व शुभांददासि ॥ रा
रिद्रुः खभयहारिणी कात्वदस्या सर्वोपकारकरणाग्रस
दाई चिन्ता ॥ १६ ॥ रुभिर्हर्तैर्जगदुपैति सुखं तथैते कुर्वन्तु
नामनरकाय चिराय पापं ॥ स भ्राममृत्युमधिगम्य दिव
प्राप्तांतु मत्वेति नूनमहिता चिन्ति शंसिरेति ॥ १७ ॥ ह स्वे

३०३०॥

॥३॥

वकिन्नभवतीप्रकरोतिभस्मसर्वासुरानरिभुत्रात्प्रहिरोगवि
शास्त्रं॥लोकान्यथांतुरिपवोपिहिशास्त्रपूजाइत्यंमतिभवि
तिनेष्टपितेतिसाङ्गी॥१८॥खड्गप्रभानिकरविस्फुररोगह
घोषैःस्तूलायकांतिनिबहेनहृशोसुराणां॥यन्नागतावि
लयमंशुमर्दिदुरवणयोग्याननंतवाविलोकयतांतदेतत्
दुर्वृत्तवृत्तशामनंतवदेविशीलंनृपंतथेतदविचिंत्यमतु
ल्यमन्त्रैः॥वीथंनिरंतहृतदेवपराक्रमाराणांवेरिष्टापिष

॥३॥

॥३॥

॥३॥

कटितेवदयाल्वयेत्यं॥२०॥केनोपमाभवतुतेस्यपराक्र
मस्यनृपंचरात्रुभयकार्यतिहारिकुत्र॥चित्तेकपासमर
निष्ठुरतावहृष्टाल्वयोवदेविवरदेभुवनत्रयेपि॥२१॥वैलो
क्यमेतसखिलंरिपुनाशनेनत्रातंत्वयासमरसूद्रनिते
पिहत्वा॥नीतादिवंरिपुगणाभयमप्यपास्तमस्माकमन्म
दसुरारिभवन्नमस्ते॥२२॥मूलेनपाहिर्नोदेविपाहिखड्गेन
चाग्निके॥घंटास्वनेनतःपाहिचापज्यातिःस्वनेनच॥२३॥

॥३॥

॥ ४० ॥

प्राच्यांरुप्रतीयांचवणि केरुदकिरो ॥ भ्रामराणात्मरु
लस्यउत्तरस्यांतद्येश्वरि ॥ २४ ॥ सोम्यानियानिद्रपाणित्रैलो
केविचरंतिते ॥ यानिचात्पथघोराणिनेरकास्मांस्रथा
भुवं ॥ २५ ॥ खड्गदलगदादीनियानिचास्वाणितेचिके
करपक्षवसङ्गीनिनेरस्मानरकासर्वतः ॥ २६ ॥ अरुविरु
वाच ॥ एवंकतासुरैर्दिव्यैः कुसुमैर्नन्दनैर्द्रवैः ॥ अथि
ताजगतांधात्रीतथागंधानुलेपने ॥ २७ ॥ भक्त्यासमर्पे

॥ ४० ॥

स्विदत्रोर्दिव्येषूपेक्षधूपिता ॥ आहप्रसारसुमुखीसुमसान्
रातानुसुरान् ॥ २८ ॥ दिव्युवाच ॥ व्रियतांविदग्धाः सर्वेयदस्म
न्नोभिवांछितं ॥ देवाउचुः ॥ भगवन्माकृतंसर्वंनकिंचिदव
शिष्यते ॥ २९ ॥ यदयन्निहतः शत्रुरस्माकंमहिषासुरः ॥ य
दिवापिवरोदेयस्वयास्माकंमहेश्वरि ॥ ३० ॥ संस्मृतासंस्मृ
तात्वन्नोहिसेयाः परमापदः ॥ यश्चमर्त्यसर्वैर्भिक्षांस्तो
ष्यत्यमलानने ॥ ३१ ॥ तस्यविन्नद्विविभवेद्द्वन्द्वरादिसंपदः ॥

॥ ११ ॥

द्वयेस्मत्प्रपन्नात्वं भवेद्याः सर्वसंविक्ते ॥ १२ ॥ अविर्वाच
रतिप्रसादिता देवैर्जगतीर्थतथात्मनः ॥ तथेत्सुक्ताभद्र
कालीवभूवास्तर्हि तानृप ॥ १३ ॥ इमेतत्कश्चित्तं भूपसंभूता
सायद्यापुरा ॥ देवी देवशरीरेभ्यो जगत्रयहितैषिणी ॥ १४ ॥
पुनश्च गौरी देहात्सा समुद्रुता यथा भवत् ॥ वधा यदुष्टदेव्या
नानशाशुं भनिशुं भयो ॥ १५ ॥ ररुणा यच्च लोका नो देवाना
मुपकारिणी ॥ तच्छुपुष्पमसारव्या तं सद्या वत्कथयामि ॥ १६ ॥

ते ॥ १७ ॥ रतिमार्कण्यपुराणो सावर्त्तिके मन्वंतरे देवीमा
सत्प्रेमसिद्धांत करी सुक्तम् ॥ १८ ॥ अस्य उमचरित्रस्य रुद्र
विर्मशसरस्वती देवता अनुष्टुप् छंदः भीमाशक्तिधामिनीति
वीजं सूर्यसत्त्वं सामवेदमूर्तिः श्रीमशसरस्वती प्रीत्यर्थं उक्त
मचरित्रे जपे विनियोगः ॥ अथ ध्याने ॥ सिंहस्था शशि शेष
रापरकृतप्रख्या चतुर्बाहुकां शरवं चक्रधनुः शरांश्च दध
ती देवैः स्त्रिभिः शोभिता ॥ आमुक्ता पदहारकुण्डलधरां कां

॥ ०३० ॥
॥ १२ ॥

वीकुराङ्गपुराङ्गुर्गतिहारिणीभवतुनोरत्नोत्तमकुण्ड
लम् ॥ ४ ॥ मृषिकुवाच ॥ पुराङ्गं भनिङ्गं भाभ्यामसुराभ्यां राची
पते ॥ त्रैलोक्यं यज्ञभागाश्च हतामदबलाश्रयात् ॥ १ ॥ तावे
वसुधैतानां न हृदयिकारंजयेद्वं ॥ कोवेरमथयाम्यं च चक्रा
तेवरुणस्पच ॥ २ ॥ ताविवेष वनद्विर्वैकृत्यर्वद्विकर्मव ॥ ३ ॥
ततो देवा विनिर्द्वाभ्यराज्याः पराजिताः ॥ ४ ॥ इताधिकारा
स्त्रिदशास्त्राभ्यां सर्वे निराकृताः ॥ महासुराभ्यां ततो देवी संस्मरे

॥ रामः ॥
॥ १३ ॥

त्पपराजिताः ॥ ४ ॥ तस्यास्माकं वरोदत्तो यथापत्सु स्मृतास्त्रि
लाः ॥ भवतां नारायणमित्रतत्करणात्परमाप्नुदः ॥ ५ ॥ इति
कृत्वा मतिं देवा हिमवतं नगेश्वरं ॥ जगुस्तत्र ततो देवी विष्णु
मायां प्रतुष्टुवुः ॥ ६ ॥ देवा उचुः ॥ नमो देवे महादेवे शिवायै
सततं नमः ॥ नमः प्रकृते भद्रायै नियताः प्रणताः स्मृताः ॥ ७ ॥
शैल्यै नमो नित्यायै गौर्यै धार्यै नमो नमः ॥ ज्योत्स्नायै च
इक्ष्वाक्यै सुखायै सततं नमः ॥ ८ ॥ कल्याणायै प्रणता वृद्धे

॥ ४३ ॥

॥ ४३ ॥

सिद्धो कर्मनिमोनमः ॥ नेत्रं ते भूभृतां लक्ष्म्ये शर्वस्ये ते न
मोनमः ॥ ४३ ॥ दुर्गायै दुर्गापारायै सारायै सर्वकारिण्यै ॥ रव्यायै
नक्षत्रायै धूम्रायै सततं नमः ॥ ४४ ॥ अतिसौम्यायै
द्राघ्ये नतायै नमोनमः ॥ नमो जगत्प्रतिष्ठायै देव्यै रु
द्रायै नमोनमः ॥ ४५ ॥ या देवी सर्वभूतेषु विष्णुमायेति शशि
ता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः ॥ ४६ ॥ या देवी स
र्वभूतेषु चेतनेत्यभिधीयते ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै

॥ ४३ ॥

॥ ४३ ॥

मोनमः ॥ ४७ ॥ या देवी सर्वभूतेषु बुद्धिरूपेण संस्थिता ॥ न
मस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः ॥ ४८ ॥ या देवी सर्वभूते
षु निद्रारूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो
नमः ॥ ४९ ॥ या देवी सर्वभूतेषु रुद्रारूपेण संस्थिता ॥ नमस्त
स्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः ॥ ५० ॥ या देवी सर्वभूतेषु
व्याघ्रारूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै न
मोनमः ॥ ५१ ॥ या देवी सर्वभूतेषु शक्तिरूपेण संस्थिता ॥ न

॥ ४४ ॥

मस्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो नमः ॥ १० ॥ या देवी सर्वभूतेषु
तस्मात्त्रेपणा संस्थिता ॥ नमस्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो
नमः ॥ ११ ॥ या देवी सर्वभूतेषु कांतित्रेपणा संस्थिता ॥ नम
स्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो नमः ॥ १२ ॥ या देवी सर्वभूतेषु
कांतित्रेपणा संस्थिता ॥ नमस्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो
नमः ॥ १३ ॥ या देवी सर्वभूतेषु लज्जात्रेपणा संस्थिता ॥ नम
स्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो नमः ॥ १४ ॥ या देवी सर्वभूतेषु

॥ ४५ ॥

कांतित्रेपणा संस्थिता ॥ नमस्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो न
मः ॥ १५ ॥ या देवी सर्वभूतेषु श्रद्धात्रेपणा संस्थिता ॥ नमस्यस्ये
नमस्यस्येनमस्यस्येनमो नमः ॥ १६ ॥ या देवी सर्वभूतेषु कांति
त्रेपणा संस्थिता ॥ नमस्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो नमः ॥ १७ ॥
या देवी सर्वभूतेषु लज्जात्रेपणा संस्थिता ॥ नमस्यस्येनम
स्यस्येनमस्यस्येनमो नमः ॥ १८ ॥ या देवी सर्वभूतेषु श्रद्धा
त्रेपणा संस्थिता ॥ नमस्यस्येनमस्यस्येनमस्यस्येनमो नमः ॥ १९ ॥

०३०॥
॥ ४५ ॥

या देवी सर्वभूतेषु स्मृतिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्मै नमस्तस्मै
नमस्तस्मै नमो नमः ॥ २८ ॥ या देवी सर्वभूतेषु दया रूपेण
संस्थिता ॥ नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमो नमः ॥ २९ ॥ या
देवी सर्वभूतेषु तृप्तिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्मै नमस्तस्मै
नमस्तस्मै नमो नमः ॥ ३० ॥ या देवी सर्वभूतेषु मातृ रूपेण सं
स्थिता ॥ नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमो नमः ॥ ३१ ॥ या
देवी सर्वभूतेषु भ्रातरि रूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्मै नमस्तस्मै

॥ रामः ॥
॥ ४५ ॥

नमस्तस्मै नमो नमः ॥ ३२ ॥ इन्द्रियाणामधिष्ठात्री पूजा
नाम तिलेषु या ॥ भूतेषु सततं तस्मै व्याप्ति देव्यै नमो न
मः ॥ ३३ ॥ चित्तिरूपेण या कृत्स्नमेतद्याप्यस्थिता जगत् ॥
नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमो नमः ॥ ३४ ॥ कृतासुरै
पूर्वमभीष्टसंश्रया तथा सुरैर्देवादिनेषु सेविता ॥ कुरुते
सानः शुभहेतुरीश्वरी शुभानि भद्रास्यमिहंतु चापदः ॥ ३५ ॥
या सांप्रतं चोद्धत देवतापितै रस्माभिरीक्षा च सुरै र्नाम

१० शी०

॥ ४६ ॥

मनु

स्पतेः॥ याचस्मृतातरुणामिव हंति नः सर्वापि दोषाः किति
नम्रमूर्तिभिः॥ ३६ ॥ अथिरुवाच॥ एवं स वादिषुक्तानां देव
नां तत्रैवावर्तते॥ स्नातुमभ्यासयेत्तैः यैः जाड्यं नृप नंदन
॥ ३७ ॥ साववीतानुभूतवद्विः स्तूयते च का॥ शरीरकोशा
तश्चास्याः समुद्रुतावृवीचिवा॥ ३८ ॥ सौत्रं ममेतत्क्रियते
शुभं देवतिराकृतैः॥ देवैः समेतैः समरेति शुभेन पराजि
तेः॥ ३९ ॥ शरीरकोशाद्यतस्याः पार्वत्यानिःसृतां विका॥

शिकीतिसमं सेषु ततो लोकेषु गीयते॥ ४० ॥ तस्यां विनिर्ग
तायां तु कस्माद्भूत्सापि पार्वती॥ कालिकेति समारब्धा ता
हिमाचलकृता श्रया॥ ४१ ॥ ततो विकीर्णं परं रूपं विभ्राणां सु
मनोहरं॥ ददर्श च रोषा मुण्डं शुभृत्यो शुभं निशुभयोः॥ ४२ ॥
ताभ्यां शुभाय चारब्धा ता अतीव सुमनोहरा॥ काप्यां स्ते
स्त्रीमहाराजभासयंती हिमाचलं॥ ४३ ॥ नैव तादृक् विद्रुपं
दृष्टं केन चिद्रुतमं॥ तायतां काप्यसौ देवी गृह्यतां च सुदे

॥ ४९ ॥

श्वर ॥ ४४ ॥ स्त्रीरत्नमतिचार्चणीद्योतयंतीदिशास्त्रिषा ॥ सान्
जिष्ठतिदेत्येन्द्रताम्भवाद्दृष्टमहीति ॥ ४५ ॥ यानिरत्नानि मण
योगजाश्चादीनि वैप्रभो ॥ त्रैलोक्ये तु समस्तानि साम्प्रतं
भांति ते गृहे ॥ ४६ ॥ ऐरावतः समानीतोगजरत्नपुरंदरा
त् ॥ पारिजाततरुश्चासंतश्चेवोच्चैश्चबाहयः ॥ ४७ ॥ विमानं
हंससंयुक्तमेतत्तिष्ठति ते गने ॥ रत्नभूतमिशनीतं यद्वा
सीद्धिधसोद्भूतं ॥ ४८ ॥ निधिरेषमहापद्मं समातीतो धने

॥ ४९ ॥

श्वरात् ॥ किंजल्किर्नीहिर्दोचास्त्रिर्मालामस्तानपंकजां ॥ ४९ ॥
त्रैलोक्यं गेहेकांचनस्त्रावितिष्ठति ॥ तथायं स्पंदनवरोयः
पुरासीत्यजापतेः ॥ ५० ॥ मृत्योरुत्क्रांतिदानामशक्तिरीत्रा
त्वयाहता ॥ पात्राः सलिलराजस्य भ्रातृस्रवपरिग्रहे ॥ ५१ ॥
निरुंभस्यास्त्रिजाताश्च समस्तारत्नजातयः ॥ वह्निरपि देव
तुभ्यमग्निशोचिचवाससी ॥ ५२ ॥ एवं देत्येन्द्रतानि समस्त
आहतानि ते ॥ स्त्रीरत्नमेवाकल्याणीलयाकस्मान्नृ

स० रा०
॥ ४८ ॥

ह्यते ॥ ५३ ॥ अथिहवाच ॥ निशाम्येति वचः शुभः सतदाक्षण
मुण्डयो ॥ प्रेषयामास सुग्रीवं हतं देव्यामहासुरं ॥ ५४ ॥ इति
चेति वक्तव्या सागत्वा वचनात्मम ॥ यथा चाभ्येति संप्री
त्या तथा कार्यं त्वया लघु ॥ ५५ ॥ सतत्र गत्वा यत्रास्त्रे रौलो दे
रोति शोभने ॥ सा देवी तांततः प्राह श्वरुगं मधुरया गिरा
इतनुवाच ॥ देवि देव्येश्वरः शुभस्त्रै लोके परमेश्वरः ॥ इतो
हं प्रेषितस्तेन त्वत्सकाशमिहागतः ॥ ५७ ॥ अथाह तातः

॥ रामः ॥
॥ ४८ ॥

सर्वासुयः सदा देवयोनिषु ॥ निज्जिता विलं देव्यारिः सयदा
हृष्टगुह्यततः ॥ ५८ ॥ मम त्रैलोक्यमखिलं मम देवा वरा नुगाः
यत्तु भाग्यं न हं सर्वानुपाश्रमिष्ये अकृष्टक ॥ ५९ ॥ त्रैलो
क्ये वररत्नानि मम वरपान्त्रोषतः ॥ तथैव गज रत्नानि ह
त्वा देवैर्दत्ता हन्तः ॥ ६० ॥ क्षीरोदमथ नोद्भूतमश्वरत्नं ममामरैः
उच्चैः श्रवसं संस्तुतात्प्राणिपत्य समर्पितं ॥ ६१ ॥ यानि साक्षा
नि देवेषु गंधर्वेषु रगेषु च ॥ रत्नभूतानि धूतानि तानि मय्येव

॥ ४८ ॥

शोभने ॥ ६३ ॥ श्रीरत्नभूतां त्वां देविलोके मन्त्रा महेवयं ॥ सा
त्वमस्मानुपागच्छयतो रत्नभूतो वयं ॥ ६३ ॥ मां वाममानु
वापिनिशुभसुखविक्रमं ॥ भजत्वं चंचलापंगिरत्नभूता
सिर्वैयतनः ॥ ६४ ॥ परमेश्वर्यमनुलंघ्यस्मिन्मत्परिग्रहात्
सतदुद्गासमालोच्यमभ्यर्चयन्तां व्रज ॥ ६५ ॥ कृद्विक्रवा
च ॥ इत्युत्कासात्तदा देवी गंभीरां तस्मिन्नाजगो ॥ दुर्गा भग
ती भद्राय मे दं धायति जगत् ॥ ६६ ॥ देव्युवाच ॥ सत्यम्

॥ ४८ ॥

कं त्वमातात्रमिथा किंचित्त्वयोरदितं ॥ त्रैलोक्यावियतिः शु
भो निशुभश्चापि तादृशः ॥ ६७ ॥ किं त्वत्रयत्प्रतिज्ञा तं मिथ्यात
क्रियते कथं ॥ श्रूयतामल्पबुद्धित्वात्प्रतिज्ञाया कृता पुरा ॥ ६८ ॥
यो मां जयति संग्रामे यो मे दण्डं व्यपोहति ॥ यो मे प्रतिवले
लोके समे भक्त्यभि विधाति ॥ ६९ ॥ तदा गच्छतु शुभो व्रजि
भो वामरासुरः ॥ मां जित्वा किंचिरेणात्र पाणिं गृह्णातु मल
यु ॥ ७० ॥ इति उवाच ॥ अविलिप्ता सिर्मेव त्वं देवि शूरि ममाग्र

संज्ञा ॥

॥ ५० ॥

तत्र ॥ तैलोके कः पुमान् सिद्धे देवे शुभानि शुभयोः ॥ १ ॥ अन्ये वा
मापि देव्यानां सर्वदेवानं वैयुधि ॥ तिष्ठन्ति सम्मुखे देवि किं पुन
स्त्री स्वमेविका ॥ १२ ॥ इन्द्राद्याः सकला देवास्तस्युर्ग्ये वा न सस्यु
गे ॥ शुभादीनां कथंते वा स्त्री प्रयास्यसि सम्मुखम् ॥ १३ ॥ सा
स्वंगच्छ मयैवोक्ता पाशुं शुभानि शुभयोः ॥ केवा केवगा नि
हृतगोरवामागमिष्यति ॥ १४ ॥ देसुवाच ॥ एवमेतद्वली शुभो
नि शुभश्चातिवीर्यवान् ॥ किं करोमि प्रतिज्ञामि यदनालं वि

तापुरा ॥ १५ ॥ सत्स्वंगच्छ मयैवोक्तं ते यदेतत्सर्वमाह तत्र ॥ तदा
चत्वा सुरेन्द्राय सच युक्तं करोतु यत् ॥ १६ ॥ इति माकुरिषेय
पुराणे सावर्णि के मन्वन्तरे देवी माहात्म्ये इत संवादः ॥ ५ ॥
अथ ध्यातुं ॥ घं रात्रू लहला निरां खमुत्राले च कंधनुः साय
कं ॥ हस्वां जैर्द्धती घतां तविलसच्छितां शुतुल्यप्रभां ॥ गे
रीदेहसमुद्भवां विजगतां आधारभूतं महां पूर्वा मत्रसरस्व
ती मनुभजे शंभादिदेत्यादिनी ॥ ५ ॥ ऋषिरुवाच ॥ इत्या क

॥ अ० ॥
॥ ५१ ॥

सर्ववचोदेव्याः सहजो मर्षपूरितः ॥ समाचष्ट समागम्य देव
राजाय विस्तरात् ॥ १ ॥ तस्य हृतस्य तदा क्वमा कस्य सुरसः
ततः ॥ सकोधः प्रारं देत्यानामधिपं धूम्रलोचनं ॥ २ ॥ हे धूम्र
लोचना शुत्वं स्वं सेत्नपरिवारितः ॥ नामानय वला इत्युक्ते
शाक कर्षण विद्वलाम् ॥ ३ ॥ तत्परित्राणादः कश्चिद्वरिचोति
सुते परः ॥ सहजं व्योमरीवापि यको गंधर्व एव वा ॥ ४ ॥ ऋषि
रुवाच ॥ तेनात्तप्तसतः श्रीधंसं देत्यो धूम्रलोचनः ॥ वृतः ॥

आसहस्राणां मसुराणां दुतं ययौ ॥ ५ ॥ सहस्वातांततो देवं
तुहिना चल संस्थितां ॥ जगदोद्येः प्रयाहीति मूलं शुभनिशु
भयोः ॥ ६ ॥ नचेत्प्रीत्या घभवती मुद्रितरिमुपेक्षति ॥ ततो वल
त्रयाम्येष के शाक कर्षण विद्वलां ॥ ७ ॥ हे सुवाच ॥ देत्येष्टरेण प्र
हितो वलनात्त्वल संशतः ॥ बलात्त्रयसिमा मेवंततः किं ते क
रोम्यहं ॥ ८ ॥ ऋषिरुवाच ॥ रसुक्तः सोभधा वत्तामसुरो धूम्रलो
चनः ॥ हुंकारेणो वतं भस्मसाचकारा म्विकाततः ॥ ९ ॥ अथ

सु१

१०३०॥

॥ १०॥

इमं हं से त्पमं रारां तथा वि का ॥ च व र्ष सा य के सी री ओ स थ ॥
कि पर श्रु धे ॥ १० ॥ अ नो भु त स दः को पा त्क त्वा ता दं सु भे र वं ॥
ता सु र से ता यां सिं ही दे याः स्व वा इ नः ॥ ११ ॥ कां श्चि त्क र प्र श रे
गा दे त्पा ना स्मे न चा प रा न् ॥ आ कां त्पा चा ध रे रा त्पां न घा न स
म हा सु रा न् ॥ १२ ॥ के षां चि त्पा र या मा स न र वेः को ष्ठा नि के स
री ॥ त था ज ल प्र श रे रा शि रां सि क्त त्वा त्थ क ॥ १३ ॥ वि च्छि न्ना
वा डु शि र सः कृ त्ता सि न त था प रे ॥ प पो च रु धि रं को ष्ठा द न्ने पां ॥

धु त के स रः ॥ १४ ॥ कृ णो न त ह लं स र्व रु य त्री तं म हा त्म ना ॥ त न के
स रि रां दे वा वा इ ने ना ति को पि ना ॥ १५ ॥ कृ त्वा त म सु र दे वा नि
इ तं धू म्र लो च नं ॥ व लं च रु धि तं कृ त्वा दे वी के स रि रा त तः ॥ १६ ॥
धु को प दे त्पा धि प तिः शुं भः प्र सृ रि ता ध रः ॥ आ ता प या मा
स च तो च रा डु मु रो डो म हा सु री ॥ १७ ॥ इ च रा डु हे मु ण ड व ले व डु ले
परि वारि तो ॥ त न्न ग कृ त ग त्वा च सा स मा नी य तां लु धु ॥ १८ ॥
के शो ष्ठा कृ ष्य व द्वा वा य दि वः सं रा यो मु धि ॥ त दा नो या य धे ॥

॥ ५०२१० ॥
॥ ५३ ॥

सर्वैरसुंदरेर्विनिर्हृत्य ता ॥ १६ ॥ निस्पां इतायां दुष्टायां सिंहे च वि
निपाति ते ॥ श्रीशुभागम्पतां बद्धा गृहीत्वा तामथाविकां ॥ २० ॥
रतिमाक्षरैरेयपुराणोसावस्मिन्किंमन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये ॥
म्भनिशुंभसेनातीधूमलोचनवधः ॥ ६ ॥ अथ ध्यातुं ॥ ध्यायेय
रत्नपीठेशुककलपठितं शृण्वती त्रयामलांगी वसिकां धि
सरोजेशाशिशकलधरां वल्लकीं चारुयती ॥ कल्लारावद्ध
मालातियमितविलसच्चूलिकारक्तवत्त्रां मातंगीं चारुयती ॥

चामुषुमहाप्रिवतां चित्रकोट्यासिलाभां ॥ ७ ॥ अथ विरुवाच ॥ आ
रुद्राक्षैर्जतो देव्याश्चरणमुरापुरोगमा ॥ चतुरंगवलीपेतायु
रभुघतायुधाः ॥ १ ॥ इदं सुसेततो देवीमीषद्वासां व्यवस्थितां ॥
सिंहस्योपरि शौलेन्द्रशृंगे मरुतिकां चने ॥ २ ॥ निदृष्ट्वा तां समा
दातुमुद्यमं चक्रुः सदाः ॥ आरुष्ट्वा पासिधरा सथान्येन
त्समीपगाः ॥ ३ ॥ ततः कोपं चकारोच्चैरम्बिका तानरीत्युति
कोपेन चास्मावदनं मसीवणमिभूतदा ॥ ४ ॥ अकुटीकुटिला

॥ म० रा० ॥

॥ २३ ॥

तस्याललाटफलकः दुर्गं ॥ कालीकरालवदनाविनिष्कं हि
सिपाश्रिती ॥ ५ ॥ विचित्रवङ्गधरा नरमालाविभूषणा ॥ ६ ॥
पित्तमपिरीक्षानाशुष्कमांसातिभैरवा ॥ ७ ॥ अतिविस्मयव
नातिक्काललनभीषणा ॥ निमग्नारक्तनयनानादापूरित
दिङ्मुखवा ॥ ८ ॥ सांकेगेनाभिपतिताघातयंती महासुरा ॥
सेत्येतत्रसुराशीणामभक्रयततद्वलं ॥ ९ ॥ पास्मियाशकुत्रा
गाह्योद्यंटासमन्वितान् ॥ समादोयेकहस्तेनमुखेविन्दे

॥ ५४ ॥

केपवारणान् ॥ १० ॥ तथैवयोधन्तुरेणेशंसारथिनासह ॥ नि
क्षिप्यवक्त्रेदशनैश्चर्वयन्त्यतिभैरव ॥ ११ ॥ एकंजग्राहकैशे
षुग्रीवाग्रामयचापरं ॥ पादेनाक्रम्यैवान्धसुरसान्धम
पोथयत् ॥ १२ ॥ तेमुक्तानिचरास्त्राणिमहास्त्राणितथासु
रे ॥ मुखेनजग्राहरुषादशनैर्ममथितान्यपि ॥ १३ ॥ बलि
नातद्वलंसर्वमिसुराणाममहात्मना ॥ ममहभिरुयशुक्ल
नन्याश्चात्ताडयत्तथा ॥ १४ ॥ असिनानिहताः केचित्केचि

॥ स० रा० ॥
॥ ५५ ॥

तव द्वांगता उता ॥ जगुर्विनाशमसुरादंताग्रामिह नास
था ॥ १४ ॥ करोत न ह तं सर्वमसुराणां निपातितं ॥ हे स्था
उमिदुद्रावतां कालीमतिभीषणां ॥ १५ ॥ नारवर्षेर्महाम
मेभीमासीतामहासुर ॥ छादयामास चक्रे श्वमुण्डं कि
न्नेः सहस्रशः ॥ १६ ॥ तानि चक्रास्पनेकानि विनामानानि
तमुरवम् ॥ वभुर्यथा चर्कविंशानि सुवहूनि घनोदरं ॥ १७ ॥
ततो जज्ञासातिरुषाभीमं भैरवनादिनी ॥ काली कराल

॥ रमः ॥
॥ ५५ ॥

वल्गुतर्दुर्दृशद्वानोज्ज्वला ॥ १८ ॥ उत्थाय च महामिह देवी
चण्डमधावत ॥ गृहीत्वा चास्पकेनोषु शिरस्त्रे नासिता चि
नर ॥ १९ ॥ अथ मुरोणमधावतां दृष्ट्वा चण्डनिपातितं ॥
तमप्यपातयद्गमोसारवङ्गाभिहतं रुषा ॥ २० ॥ इतः शीघ्रं
ततः सेतुं दृष्ट्वा चण्डनिपातितं ॥ मुराणं च सुमहावीर्यं
दिशो भेजे भयातुरं ॥ २१ ॥ शिरश्चण्डास्पकाली च गृहीत्वा
मुराणमेव च ॥ आहूय चण्डादृशमिष्टमभ्येत्य चण्डि का ॥ २२ ॥

॥ ५५ ॥

स. न. ॥
॥ ५६ ॥

मया तवात्रोपहतो चराउमुरोडोमहापुत्रः ॥ युद्धयन्ते रवधं
शुभां त्रिशुभं चरे निष्ठासि ॥ २३ ॥ ऋषिरुवाच ॥ तावत्
तो ततो हृष्टा चराउमुरोडोमहापुत्रो ॥ उवाच काली कवी
णी ललितं चराउकावच ॥ २४ ॥ यस्माच्चराउचमुण्डं च
गृहीत्वा त्वमुपागता ॥ चामुरोडो नित्तो लोके ख्यातः
देवि भविष्यसि ॥ २५ ॥ इति माहर्कं डेयपुराणे सावसि क
मन्वन्तरे देवी माहात्म्ये चराउमुण्डवधः ॥ १ ॥ अथ ध्या न

॥ रामः ॥
॥ ५६ ॥

नागाधीश्वर विश्वरां फराणो तं सोरु रत्नावली मा एवे
हलतां दिवा करति भां विवित्रयो द्रासितां ॥ भाला कुंभ क
पालनी रजकरां चंद्राई मीलिं परां सर्वज्ञेश्वर भैरवां कवि
लयां पद्मा तं चिंतये ॥ ७ ॥ ऋषिरुवाच ॥ चराउच निहते
देह्ये मुण्डे च विनिपातिते ॥ वहुलेषु च सेन्येषु कश्चित्
सुरेश्वरः ॥ १ ॥ ततः कोपपराधीनचेताः शुभः प्रतापवान्
उद्योगं सर्वसेन्यानां देह्यानामादिदेवाह ॥ २ ॥ अथ सर्ववत्स

॥ म० ब्रा० ॥
॥ २५७ ॥

हेतुमासद्वीतिरुदायुधाः ॥ कम्बुनांचतुरात्रीतित्रिया
वलेहताः ॥ ३ ॥ कोटिवीर्याणि पंचात्रादसुराणांकुलानि
राजकुलानि धोम्राणां निगच्छंतु मम तस्या ॥ ४ ॥ काल
दोईदामोयः कालकेयास्तथासुराः ॥ युद्धाय सज्जानि
यानुश्चात्तया त्वरिता मम ॥ ५ ॥ इत्याज्ञाप्या सुरपतिः रा
म्भीभेरवन्नासतः ॥ निर्जगाम महासेन्य सहस्रैर्वह्नि
तः ॥ ६ ॥ आयांतं चण्डिकादृष्ट्वा तस्मै न्यमतिभीदं ॥

॥ रामः ॥
॥ ५७ ॥

ज्याः स्वनेः पुरयामास धरणी गगनांतरं ॥ ७ ॥ ततः सिंहो महा
नारदमतीव कृतवान्नृप ॥ घंटास्वनेन तत्रादानं चिकचोपवृ
त्तम् ॥ ८ ॥ धनुर्व्यासिंश्चंद्रातान्नादापूरितदिशुखा ॥ त्रिना
देभीर्धरोः काली जिगेय विस्मारिता तता ॥ ९ ॥ तन्निनादमुप
क्रुत्य देव्यसेन्यैश्चतुर्दिशं ॥ देवीसिंश्चथा काली संरोधैः प्र
विवारिताः ॥ १० ॥ एतस्मिन्नन्तरे भूपविनाशाय सुरादिषां ॥
वायामरसिंहाता मतिवीर्यविलान्विताः ॥ ११ ॥ ब्रह्मेरागु इव

॥ ०३० ॥
॥ ५८ ॥

सूनांतर्धेदस्यचक्राक्तयः ॥ शरिरिभ्यो विनिष्कम्पतद्रूपेष्वारि
काययुः ॥ १२ ॥ यस्य देवस्य यद्रूपं यथा भूषणवाहनं ॥ तद्देववि
तकृत्तिरसुरान्योद्गुमाययौ ॥ १३ ॥ हंससुक्तविमानाग्रेसारु
सूत्रकमराडलुः ॥ आयाता वस्त्राः शक्तिवस्त्राणीसाभिर्ध
यते ॥ १४ ॥ महेश्वरी च धातुया चित्रलवरधारिणी ॥ महाशिव
नया प्राप्ता चंद्ररेखा विभूषणा ॥ १५ ॥ कोमारी शक्तिरुष्मा च
मयूरवरवाहना ॥ योद्गुमभाययौ देव्या नं विकाश हतपि

देवता मित्र

रामः

॥ राम ॥

॥ ५८ ॥

५८

तथैवैस्मवी शक्तिगुणोपरि संस्थिता ॥ शरवचक्रगदात्र
र्ध्वरुहसामुपाययौ ॥ १७ ॥ यत्तवाराहमतुलं हंपथा विभ्र
तो हरेः ॥ शक्तिः सा पाययौ तत्र वाराही विभ्रती तनुम् ॥ १८ ॥
नारसिंही नृसिंहे स्य विभ्रती सह शंखपुः ॥ प्राप्ता तत्र सुराके प
क्तिश्च नरुच संशतिः ॥ १९ ॥ विभ्रहस्ता तथैवैन्द्री गजराजोपनि
स्थिता ॥ प्राप्ता सहस्रनयना यथा शक्रसंघे वसा ॥ २० ॥ त
परिहृतसाभिरीशानो देवशक्तिभिः ॥ ह्यंतामसुराः शीघ्र

॥ स० रा० ॥
॥ ५८ ॥

मिति प्रीत्या इच्छा एविका ॥ २१ ॥ ततो देवी शरीरात्तु विनिर्मुक्ता
तिभीषरां ॥ चण्डिका शक्तिरत्मुग्रा शिवा शततिनादि ॥ २२ ॥
सा च हृद्भूमजदिलमीशानमपराजिता ॥ इतत्वंगच्छुभगत्
न्याश्च शुभनिशुभयोः ॥ २३ ॥ ब्रूहि शुभनिशुभं च दानवावा
गद्वितौ ॥ ये चान्ये दानवास्त्रयुद्वायसमुपस्थिताः ॥ २४ ॥
लोक्यमिद्रीलभता देवाः संतुहविभुजः ॥ यूयं प्रयातपा
र्त्तयदिजीवितुमिच्छथ ॥ २५ ॥ बलावलेपादद्यचेद्भवन्तीरा

॥ रामः ॥
॥ ५८ ॥

काशिराः ॥ तदा गच्छतु तर्प्य तु मच्छिवाः पित्रि ते नवः ॥ २६ ॥
यतो नियुक्तो दौ श्येत तया देव्या शिवः स्वयं ॥ शिव इतीति
लोके स्मिं सतः सारव्यातिमागता ॥ २७ ॥ तिपिष्कत्वा वचो
देव्याः शङ्खारिष्यातममहासुराः ॥ अमर्षा प्ररिता जगमुपतिः
कात्पायनी स्थिता ॥ २८ ॥ ततः प्रथममेवाग्रे शरशक्त्युधि
वृष्टिभिः ॥ बवर्षु रुद्धतामर्षां देवीममरारयः ॥ २९ ॥ सा च
ता अहिता न्वाराणाञ्छूलशक्तिपरशुधान् ॥ चिच्छेदली

॥ १० ॥
॥ ६० ॥

याध्यातधनुर्मुक्तैर्महेशुभिः ॥ ३५ ॥ तस्याग्रतस्तथाकाले
लपातविदारितान् ॥ खड्गागोपिधितोश्चारीन्कुर्वतीन्म
नदा ॥ ३६ ॥ कमंडलुजलाक्षेपहवीयाहितोजसः ॥ प्रस्मारा
चाकरोच्छुन्नोत्तयेनस्मधावति ॥ ३७ ॥ मोहेश्वरीविश्वलेन
तथाचक्रेणवैष्णवी ॥ देह्यांजघानकोमारीतथाशक्त्या
निकोपना ॥ ३८ ॥ सेंडीकुलित्रापातितशतशोदैत्यदानवा
पेनुर्विदारिताः ॥ एष्वारुधिरोद्यप्रवर्षिणः ॥ ३९ ॥ तण्डुप्रश

रविहस्तदंष्ट्राग्रकृतवहसः ॥ वाराहमूर्त्यान्यपतर्तेश्वके
राचविदारिताः ॥ ४० ॥ नखैर्विदारितोश्चान्यान्महयन्त
महासुरान् ॥ नारसिंहीचक्षाराजोनादापूणादिगंतारा ॥
॥ ४१ ॥ चरागहशसेरसुराः शिवदूतमिहक्षिताः ॥ पेन
एश्वियांपतितोश्चोश्चखादायसानदा ॥ ४२ ॥ हतिग
गरांकुडमर्दयन्तंमहासुरान् ॥ दृष्ट्वाभ्युपायोधि
नेशुदैवारिसैनिकाः ॥ ४३ ॥ पलायनयरादृष्ट्वादैत्य

०३०॥

॥६१॥

तृगणादिना न॥ योऽमुमभायया कुद्वोरक्तवीजो नर सु
रः॥३॥ रक्तविंदुर्यदाभूमौ पतत्पस्य शरीरतः॥ सरत्पत
तिमेदिन्या सत्प्रमारा सदा सुरः॥४॥ मुमुक्षुसगदाभाजि
रिंद्राभ्यामहा सुरः॥ ततश्चेंद्रोस्त्ववज्रेण रक्तवीजमहा
इयत्॥४॥ कुलिशो नाशतस्याश्रुतस्य सुखावशो गितं
समुत्तस्यु सतो योधा सद्रुपा सत्पराक्रमाः॥४॥ पावतः
पतिता सस्य शरीरादुक्तविंदवः॥ तावतः पुरुषा ज्ञातः

॥राम॥

॥६१॥

सक्षीर्यवलविक्रमाः॥४॥ निचापि सुमुमुक्षु सत्रपुरुषार
क्तसंभवाः॥ समं मातृभिरत्पुत्रशस्त्रपातातिभीषणं॥४॥
पुनश्च वज्रपातेन रुतमस्य शिरो यदा॥ ववाहरत्तं पुरुषा
संतोजा नुस्स इत्थं॥४॥ वेस्मवी ससरे चैनंच केणा
भिजघान ह॥ गदया ताडयामा स हेंद्रो नमसुरेश्वरः॥४॥
वेस्मवी चक्रभिन्नस्पर्धुधिरस्वा वसंभवेः॥ स हस्त्रशो ज
गद्या संनत्प्रमारी म्महा सुरैः॥४॥ शक्त्या जघान कोम

॥ ३० ॥
॥ ३१ ॥

रीवाराहीचतथासिना ॥ माहिशूरीविश्रलेनरक्तवा
जंमहासुरा ॥ ४० ॥ सचापिगदयोद्वेष्टः सर्वाश्वाहन
यक ॥ मातुः कोपसमाविष्टोरक्तवीजो महासुरः ॥ ४१ ॥
तस्याहतस्यनरुधाशक्तिरुलादिभिर्भुवि ॥ पपात
योवैरक्तोपसेनासंखतशीसुराः ॥ ४२ ॥ निष्ठासुरास्त
संधर्जेरसुरैः सकलंजगत् ॥ व्याप्तमासीत्ततो देवाभ
यमाजगमुत्तमं ॥ ४३ ॥ तान्विषस्मान्सुरान्दृष्ट्वाचाणिका

॥ ३२ ॥
॥ ३३ ॥

प्राहसत्परा ॥ उवाचकालीचामुण्डेविस्तरं वदनं कुरु ॥ ४४ ॥ म
च्छस्त्रपातसंभूतानरक्तविंशन्महासुरान् ॥ रक्तविंशोः प्र
तीच्छस्त्रं वक्रेणानेन वेगिता ॥ ४५ ॥ भक्त्यंतीचररणेन दु
त्पन्नात्महासुरान् ॥ एवमेव भक्त्यंते दैत्यः शीणरक्तो गमिष्य
ति ॥ ४६ ॥ भक्त्यमाणास्त्रयाचो ग्रानचोत्पत्स्यंति चापूरे ॥
हस्तुक्तातां ततो देवीश्रलेनाभिजघानतं ॥ ४७ ॥ सुरवन
कालीजगृहे रक्तवीजस्य शोणितं ॥ ततो सावाजघानात्

गरयातत्रवाणिका॥५॥नचास्यातेदनाचकेगदापांता
कामपि॥नस्याहतस्यदेशातुवहुसुस्त्रावशोणितं॥५॥
नसतसद्वक्त्रेणचामुण्णसंप्रतीक्षति॥मुखेसमुक्त
स्मारकपातामहासुरा॥५॥नांश्रुवादाश्चचामुण्णप
पीतस्यचशोणितं॥देवीनूलेनवज्रेणचारौरसिभिः
स्थितिः॥५॥नद्यानरक्तवीजंनंचामुण्णपीतशोणितं॥
सपपातमहीपृष्ठेशस्त्रसंघसमाहतः॥नीरक्तश्चमहीपा

॥राम॥
॥६॥

नरक्तवीजोमहासुरः॥नतस्त्रेहर्ममनुलमवापुस्तद्वशा
नृप॥६॥नेसांमातृगणोजातो ननक्षस्त्रिदोद्वतः॥इ
तिमार्कण्डेयपुराणिसावणिकिमन्वन्तरेदेवीमाहात्म्ये
रक्तवीजवधः॥६॥अथध्यातं॥अरुणांकरुणातरंगिता
शीघ्रतपाशांकुशापुष्पवाणवापां॥अणिमादिभिराह
तामसूक्ष्मेरहमित्येवविभावयेभवानीम॥६॥राजोवाच॥
विचित्रमिदमारव्यातंभगवन्भवतामम॥देव्याश्चरितम

॥ १० ॥

॥ १४ ॥

हृत्पुष्पं रक्तबीजवधाश्रितं ॥ १ ॥ भूयश्चेत्काम्यं हं श्रोतुं रक्तबीजं
निपातिते ॥ चकार शुभो यत्कर्म निशुभं श्रुतिर्कोपनः ॥ २ ॥
अशिरुवाच ॥ चकार कोपममनुत् रक्तबीजे निपातिते ॥ शु
भासुरो निशुभं श्रुतेष्वन्येषु चारुते ॥ ३ ॥ हन्यमानं महासे
न्यविलोक्या मर्षमुद्वहन् ॥ अभ्यधावन्निशुभो यमुरव्यया
सुरसेनया ॥ ४ ॥ तस्याग्रतस्तथाष्टशेषाश्च योश्च महासुराः
संदष्टोष्टपुराः कुद्राहंतुं देवीमुपाययुः ॥ ५ ॥ आजगाम महा

॥ १० ॥

॥ १४ ॥

वीर्यं शुभोपि स्ववले हतः ॥ निहंतुं चण्डिकां कोपाह्व
त्वायुद्धं तु मातृभिः ॥ ६ ॥ ततो युद्धमतीवासी देव्याः शुभ
निशुभयोः ॥ शरवर्षमतीवोग्रं मे दृष्टो रिववर्षतोः ॥ ७ ॥
चिच्छेदास्त्रास्त्रास्त्राभ्यां चण्डिकास्वशरोत्करैः ॥ ताड
यामास चांगेषु शस्त्रेण सुरेश्वरो ॥ ८ ॥ निशुभो निशि
तं रक्तं चर्मवादाय सुप्रभं ॥ अताडयत्सुद्धिसिंहं देव्या
वाहनमुत्तमं ॥ ९ ॥ ताडिते वाहने देवी कुरप्रेता सिमन्तम् ॥

॥ स. २॥

॥ ६५ ॥

निशुंभस्याशुचिच्छेदचर्मचाप्यसुवर्दकं ॥ १० ॥ विम्वचम
गिरवकुचशक्तिं चिच्छेपसोसुरः ॥ तामप्यस्यद्विधा
चकेणाभिमुखगतं ॥ ११ ॥ कोपाध्मातो निशुंभी धर
लंजग्राहदानवः ॥ आसातं मुखिपातिनदेवी तच्चाप्यवृ
णायित ॥ १२ ॥ आविद्याद्यगरांसोपि चिच्छेपचण्डिका
प्रति ॥ सापिदेव्यात्रिशलेनभिन्नाभस्मत्त्वमागता ॥ १३ ॥
ततः परशुहस्तं तमायां तं देस्यपुंगवं ॥ आहृत्य देवीना ॥ १४ ॥

॥ स. ३ ॥

॥ ६५ ॥

शोणेरपातयत भूतले ॥ १५ ॥ तस्मिन्निपतिते भूमे निशुं
भेभीमविक्रमे ॥ भ्रातर्यातीवसंकुद्रः प्रयस्यो हनुमं वि
कां ॥ १६ ॥ सरथस्थसथात्पुष्टैर्ग्रीवातपरमायुधैः ॥ भुजै
रष्टाभिरनुले व्याप्यारोधेवभौनमः ॥ १७ ॥ तमायां तं
समालोक्य देवी शंखमवादयत् ॥ ज्याशश्चापि धनु
षश्चकारातीव दुःसहं ॥ १८ ॥ पूरयामास ककुभो निज
घण्टास्वनेन च ॥ समस्रदेत्येतेन्यानां तेनो बधविधा

॥ १०३० ॥
॥ ६६ ॥

यिता ॥ १० ॥ ततः सिंहो मरुतां देस्याजितेभ्यः महामदेः ॥
पूरयामास गगनं गंतव्योऽपि दिशो दश ॥ ११ ॥ ततः क
लीसमुत्पत्त्या गगनं रुमा मता इत्यत्र ॥ कराभ्यां तन्निनः
न प्राक्त्वनास्वेति रोहिताः ॥ १२ ॥ अहं हरासमं शिवं शिव
इतीचकार ह ॥ तैः शं वैरसुरास्त्रिभुः शुभः कोपं परं ययौ ॥
पुरा त्मं विवृतिष्ठेति व्याज्जरां विकायदा ॥ तदा जयेत्
मिहितं देवैराकाशां संस्थितैः ॥ १३ ॥ शुभेनागत्य याशक्ति

॥ १०३० ॥
॥ ६६ ॥

मुत्कान्वालातिभीषणा ॥ आयाती वक्रिकूराभासानि
रह्यामहो कया ॥ १४ ॥ सिंहनादेन शुभस्य व्याघ्रं लोकत्र
यातरं ॥ निघाति निस्वनो घोरो जितवानवनीपते ॥ १५ ॥
शुभमुक्ताञ्जुरादेवी शुभस्य त्रिहितान्तरान् ॥ चिच्छेद
स्वशारे कृत्रेः शतशो धस हस्वशः ॥ १६ ॥ ततः साचाणिका
कुद्रात्रलेनाभिजघात तं ॥ सतदा मिह तोभूमौ मूर्ध्नि
निपपात ह ॥ १७ ॥ ततो निशुभः संप्राप्य चेतनामात्रका

स० रा०
॥ ६७ ॥

मुक्तिः॥ आज्ञाघानत्रारेर्देवी काली के सरितांतथा॥ २० ॥ पुन
श्चरुत्वावाहनाममुतंदनुजेश्वरः॥ चक्रासुधेनदितिज
छादयामासवसि काम॥ २१ ॥ ततोभगवतीकुद्रादुगा
दुगातिनाशिनी॥ चिच्छेदतानिचक्राणिस्वत्रारेः सा
यकांश्चतान्॥ २२ ॥ ततोनिशुंभोवेगेनगदामारायचं
डिकां॥ अभ्यधावतंतैहंतुंदैत्यसेनासमावृतः॥ २३ ॥ त
स्यापततएवाभुगदोचिच्छेदचंडिका॥ खड्गेतशितध

॥ रा० ॥
॥ ६७ ॥

काशिसुग

रेणसचरुलंसमाददे॥ २४ ॥ रतलहंससमायांतानि
शुंभममराहंतं॥ हृदिविद्याधरतलेनवेगाविद्वेनचणि
का॥ २५ ॥ भिन्नस्यतस्यरतलेनहृदयात्रिसृतीपरः॥ मश
वलोमहावीर्यसिद्धेतिपुरुषोवदन्॥ २६ ॥ तस्यतिष्ठा
मतोदेवीप्रहस्यस्वनवन्नतः॥ शिरश्चिच्छेदखड्गेतततो
सावपतदुवि॥ २७ ॥ ततःसिंहश्चखादोयदंष्ट्राकुल्लशि
रोधरान्॥ असुरास्त्रासथाकालीशिवहृतीतथापरः॥

॥ स० रा० ॥
॥ इत् ॥

कोमारीशक्तिनिमिन्नाकेचिन्नेश्वरमहासुराः ॥ वस्त्राणीमंत्रपू
तेनतोयेनात्येनिराकृताः ॥ ३४ ॥ माहेश्वरीत्रिरलेनभिन्नाः
पेजसथापरे ॥ वाराहीतुराघातेनकेचिबुर्माकृताभुवि ॥ ३५ ॥
खण्डंखण्डंचैकेगावैस्मव्यादानवाः कृताः ॥ वज्रेणाचैंद्रीह
साप्रविमुक्तेनतथापरे ॥ ३६ ॥ केचिद्विन्नेश्वरसुराः केचि
त्रशामहाश्वात् ॥ भक्तिनाश्यापरिकालीशिवइतीमृगा
धिपैः ॥ ३७ ॥ इतिमार्कण्डेयपुराणोसावसिकेमत्स्यतरेदे

॥ रामः ॥
॥ इत् ॥

वीमाहात्म्येनिशुंभवधः ॥ अथध्यानं ॥ प्रतप्तहमरुचिरा
रविचंद्रवर्जिनेत्रांधनुःशरपुतांकुशापाशशूलान् ॥ रम्ये
धुर्जेश्वरधतीशिवशक्तिनृपांकामेश्वरीरुदिभजामिधुते
डलेरवा ॥ १ ॥ कृषिकुवाच ॥ निशुंभंनिहतंरुष्टाभ्रातरंप्रा
रासमिति ॥ इत्यमानंवलंचैवशुंभःकुहोबुवीहच ॥ १ ॥ व
लावलेपाडुष्टंमाडुर्गोर्गवमावह ॥ अत्रासांवलमाधि
त्यशुश्रमेयातिमानिनी ॥ २ ॥ ~~वज्रेणाचैंद्रीह~~ ॥ देवुवाच ॥ एकैवा

॥ स० ब्रा० ॥

॥ ६८ ॥

हं जगत्पत्राद्वितीया काममापरा ॥ परंपेता दुष्टमये ववित्रां
त्विमहिभूतयः ॥ ३ ॥ ततः समसासारे व्यो ब्रह्माणी प्रमुखा
लयं ॥ तस्यो देव्या संनो जगुर्देवै वासी तदा विका ॥ ४ ॥ देव्यु
वाच ॥ अहं विभूत्या बहुभिरिह रूपेण्यदा स्थिता ॥ तत्सं ह
तं मये केवति शम्पा जौ स्थिरो भव ॥ ५ ॥ मृषिरुवाच ॥ ततः
प्रवर्तते युद्धं देव्याः शंभस्य चोभयोः ॥ पश्यतां सर्वदेवानां
मसुराणां च दारुणां ॥ ६ ॥ शरवर्धैः शितैः शस्त्रैश्च यास्त्रैश्च

॥ रामः ॥

॥ ६९ ॥

वदारुणोः ॥ तयोर् युद्धं मुमुक्षुः सर्वलोकभयंकरं ॥ ७ ॥ दिव्या
अस्त्राणि शतशो मुमुक्षुः शम्पा विका ॥ वभंजता निदे शो
इस त्वतीया त कर्तृभिः ॥ ८ ॥ मुक्तानि तेन चास्त्राणि दिव्या
निपरमेश्वरी ॥ वभंजलीलये वो ग्रहं कारोक्षारणादिभिः ॥ ९ ॥
ततः शरशोते देवी माच्छादयत सो सुरः ॥ सापित कुपि
ता देवी धनुश्चिच्छेद वेषुभिः ॥ १० ॥ छिन्ने धनुषि देव्येन्द्रस
थाशक्तिमथाददे ॥ विच्छेद देवी चक्रैरातामप्यस्य कदे

॥ स० श० ॥
॥ ७० ॥

स्थिताम् ॥ ११ ॥ ततः खड्गमुपादाय तत्र चंद्रं च भानुमत् ॥
अभ्यधावन्नरादेवी देत्यानामधिपेश्वरः ॥ १२ ॥ तस्यापतत
सवाशुखं विच्छेदचण्डिका ॥ धनुमुक्तैर्विशितैर्वरिणोश्च
र्मचारुकरामलं ॥ १३ ॥ हताशुः सतदा देत्यस्मिन्नधत्वा
विसारथिः ॥ जगारमुद्धरं घोरमं विकानिधनोद्यतः ॥ १४ ॥
विच्छेदापतत सस्यमुद्धरं निशितैः शरैः ॥ तथापि सोभ्य
धावन्नामुष्टिमुद्यम्य वेगवान् ॥ १५ ॥ समुष्टिं पातयामास

॥ रामः ॥
॥ ७० ॥

हृदये देत्यपुंगवः ॥ देव्या संचापि सा देवी तलेनोरस्पताडय
त् ॥ १६ ॥ तलप्रहाराभिहतो निपपात महीतले ॥ स देवराजः
सहसा पुनरेव तथोत्थितः ॥ १७ ॥ उत्पत्य च प्रगृह्यै देवीं ग
गतमास्थितः ॥ तत्रापि सानिराधारायुधैर्तेन चण्डिका ॥
॥ १८ ॥ निसुहृं खेतदा देत्यश्चण्डिका च परस्परं ॥ चक्रतुः प्र
थमं सिद्धमुनिविस्मयकारकं ॥ १९ ॥ ततो निसुहृं सुचिरं कृ
त्वा तेनाम्बिकासह ॥ उत्पात्य भ्रामयामास चिह्नपधरराज

॥ स० त्र० ॥
॥ ७१ ॥

तं २

तले ॥ २० ॥ सक्तिप्रोदरणी प्राप्य मुष्टिमुग्रमवेगितः ॥ अभ्यधा
तत दुष्टात्मा चरितुं कानि धने रुमा ॥ २१ ॥ तमायां ततो देवी
सर्वदेव्यजनेश्वरं ॥ जगत्पापात्तपामास भित्वा शूलेन व
रुसि ॥ २२ ॥ सगता सुःपपातो व्यंदि देवी शूलाग्रविकृतः ॥
वालकसकलां पृथ्वीं सा स्त्रिद्विपांसपवर्ताम् ॥ २३ ॥ ततः
प्रसन्नमखिलं हते तस्मिन् दुरात्मनि ॥ जगत्स्वात्क्यामतीवा
पनिर्मलं वाभवन्नभः ॥ २४ ॥ उपातमेघाः सोल्कसि प्रागा

॥ रामः ॥
॥ ७१ ॥

संक्षेपमयं युः ॥ सरितो मार्गवाहि न्यस्रथा संक्षत्रपा नि
ने ॥ २५ ॥ ततो देवगणाः सर्वेर्षनिर्भरमानसाः ॥ वभूवुनि
हते तस्मिन् गंधर्वललितं जगुः ॥ २६ ॥ अवादयं संधैवान्ये
न ननु श्वापरीगणाः ॥ ववुः पुण्या स्रथावाताः सुप्रभोभू
दिवाकरः ॥ २७ ॥ तज्ज्वलुश्चाग्नयः शांताः शांतदिग्जति
स्वनाः ॥ रतिमार्कण्डेयपुराणो सावस्मिके मत्वंतरे देवीमा
हात्म्ये शुंभवधः ॥ १० ॥ अथ ध्यानं ॥ उद्यद्दिनद्युतिमिदं किरी

॥ स० श० ॥
॥ ७२ ॥

दांतुंगकुचांनयनत्रयसुक्तां ॥ स्मरन्मुखीवरदांकुत्रापाशा
भक्तिकराप्रभजेभुवनेशीम ॥ १ ॥ अविस्वाच ॥ देव्या हनेत
त्रमहासुरेन्द्रैर्सेंद्रास्सुरावकिपुर्गमांसां ॥ कात्पायेनी
तुष्टुवुरिष्टलंभाद्विकारिवक्त्रास्तविकारीताशाः ॥ १ ॥
देविप्रपन्नातिहरेप्रसीदप्रसीदमातर्जुगतो रिविलस्य
प्रसीदविष्णुश्चरिपाहि विष्णुत्वमीश्वरी देविचराचरस्य
आधारभूताजगत्सर्वमेकामहीस्वतरेणयतःस्थिता
त

॥ राम ॥
॥ ७२ ॥

सि ॥ अर्पास्वतृपस्थितया ह्वयेतदाप्रापते कस्तम
लंघ्यवीर्ये ॥ ३ ॥ त्वं वै श्मवीनाक्तिरतंतवीर्या विश्वस्पवी
नपरमासिमाया ॥ समोहितंदो विसमस्वमेतत्त्वंवै प्रस
न्नाभुविमुक्तिहेतुः ॥ ४ ॥ विद्याः समस्ता सवदेविभेदाः त्वि
यः समस्ताः सकला जगत्सु ॥ त्वं ये कया पुरितमं वरे
तत्काते कति सव्यपरापदोक्तिः ॥ ५ ॥ सर्वभूतायदादे
वीस्वर्गमुक्तिप्रदायिनी ॥ त्वं कृतास्तनयेकावाभवतु

॥स०श०॥
॥७३॥

परमोक्तयः॥६॥सर्वस्पृष्टिर्हरेणजननस्याहृदिसंस्थिते॥
स्वर्गापि वगर्हैर्विनारायणिनमोक्तते॥७॥कलाकाष्टा
ष्टादिहरेणपरिरामप्रदायिनि॥विश्वस्योपरंतोत्रा
क्तैनारायणिनमोक्तते॥८॥सर्वमंगलमंगल्येशिवे
सर्वायसाधिके॥त्रारस्येचंद्रकेगौरिनारायणिनमो
क्तते॥९॥सृष्टिस्थितिर्विनारायणिनमोक्तते॥१०॥
नि॥गुणाश्चरेगुणमयेनारायणिनमोक्तते॥११॥

॥रामः॥
॥७३॥

शरणागतदीनार्तपरित्राणपरायणो॥सर्वस्पर्तिर्ह
रेदेविनारायणिनमोक्तते॥१२॥हंसयुक्तविमानस्थेव
स्नानीहृपधारिणि॥कोशांभःकरिकेदेविनारायणि
नमोक्तते॥१३॥विस्तृतचंद्रादिधरेमहावृषभवाहिनि॥
माहेश्वरीस्वहरेणनारायणिनमोक्तते॥१४॥मधुरकु
कुटुंबेनमहाशक्तिधरेनघ्ने॥कोमारीहृपसंस्थानेनारा
यणिनमोक्तते॥१५॥शंखचक्रगदाशार्ङ्गगृहीतपर

॥ स. त्रा. ॥
॥ ७४ ॥

मायुधे ॥ प्रसीद्वेस्मवीक्ष्येनारायणि नमोऽस्मि ॥ १५ ॥ गृहीतो
यमशक्ते के दंष्ट्रा इतव सुधरे ॥ वराह रूपिणि शिवेनारायणि
नमोऽस्मि ॥ १६ ॥ नृसिंह रूपेणो गिरा इत्तु दंष्ट्रा नमोऽस्मि ॥ १७ ॥
लो क्यत्राण सहितेनारायणि नमोऽस्मि ॥ १८ ॥ किरीटिनिम
हावज्रे सहस्रनयनो ज्वले ॥ वृत्रघाणा इ रे चेंडी नारायणि न
मोऽस्मि ॥ १९ ॥ शिव इती स्व रूपेण इत दंष्ट्रा महवले ॥ घोर
रूपे महारवि नारायणि नमोऽस्मि ॥ २० ॥ दंष्ट्रा करालवदने

॥ रामः ॥
॥ ७४ ॥

तमंदह समुद्रवे ॥ भरिष्वा मि सुराः शाकं के रावृष्टेः प्राणाधार
के ॥ ४४ ॥ शाकं भरीति विख्यातिं तदास्यास्याम्प रंभुवि ॥ तत्रै
व च वधिष्वा मि दुर्गमि रव्यं महासुरं ॥ ४५ ॥ दुर्ग दिवीति विख्या
तं तन्मे नाम भविष्यति ॥ पुनश्चा रंयादा भीमं त्रयं कृत्वा हि
माचले ॥ ४६ ॥ रक्षां सिद्धि पयिष्वा मि मुनीनां त्राणकारण
त ॥ तदामां मुनयः सर्वे स्त्री ध्यात्वा नम्र मूर्तयः ॥ ४७ ॥ भीमा
देवीति विख्यातं तन्मे नाम भविष्यति ॥ यदारुणा रव्यं त्रे

॥ स० श० ॥
॥ ७८ ॥

लोके मशवाधां करिष्यति ॥ ४८ ॥ तदा हं भ्रामरं रूपं कृत्वा सं
ख्येयमदपदे ॥ तैल्लोक्यस्य हिताद्ययिवधिरव्यामिमहासुरं
४९ ॥ भ्रामरीतिवमोक्षोकासदासोष्यतिसर्वतः ॥ इत्थं यदा
यदा बाधादानबोल्याभविष्यति ॥ ५० ॥ तदा तदा वृत्तीया
हं करिष्यामपरिसंशयम् ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे साव
णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये नारायणी सूक्तम् ॥ ११ ॥ अथ
ध्यानं ॥ विष्णुदामसमप्रभां मृगपतिस्कंधस्थितां भीमरां क

॥ रामः ॥
॥ ७८ ॥

न्यामिः करवालरेवेदविलसद्भस्माभिरासोविता ॥ इहैव क्रग
रासिखेदविशिखांश्चापं कणासज्जितं ॥ विभ्राणामनलात्पि
कांशश्रिधरां दुर्गां त्रिनेत्रां स्मरेत् ॥ १२ ॥ देवुवाच ॥ एभिस्त्रै
श्वमान्त्रितपसोष्यते यः समाहितः ॥ तस्याहंसकलां बाधांश्च
मयिष्याम्यसंशयम् ॥ १३ ॥ मधुकैटभनारक्षमहिमासुरसूदनं
कीर्तयिष्यति ये तद्ब्रह्मं भुंक्तिं भुंक्त्योः ॥ १४ ॥ अष्टभ्यां च चतु
ईश्यां नवभ्यां चैकैवेतसः ॥ श्रोत्रं तिचैव यो भक्त्या मममा

॥ स० ब्रा० ॥
॥ ७८ ॥

शास्त्रामुत्तमं ॥ ३ ॥ न ते मां दुष्कृतं किंचिदुष्कृतोत्थानचाप
दः ॥ न भविष्यति दारिद्र्यं चैवैष्टविश्रोजनं ॥ रात्रौ तो न भ
यं तस्य रस्युतो वा न राजतः ॥ न रास्त्रा न लभो यो धात्कदा
चित्संभविष्यति ॥ ५ ॥ तस्मान्ममेतन्माशात्म्यं पठितव्यं स
माहितैः ॥ श्रोतव्यं च सदा भक्त्या परं स्वस्य यतं हितम् ॥ ६ ॥
उपसर्गानि शोभांस्तु महामारी समुद्रवान् ॥ तथा विविध
मुत्पातं माशात्म्यं शमयेन्मम ॥ ७ ॥ यत्रैतत्पद्यते सम्यङ्क्षित्य

॥ रामः ॥
॥ ७८ ॥

मायतने मम ॥ सदान्त द्विमोक्ष्यामि सान्निह्यतत्र मे स्थितं ॥
वलिप्रदाने पूजाया मयि कार्ये महोत्सवे ॥ सर्वम् ममेतत्त
रितमुखायै श्राव्यमेव च ॥ ८ ॥ जानता जानता वापि वलि
पूजां तथा कृतां ॥ प्रतीक्षिष्याम्यहं प्रीत्या वद्विहो मंतथा
कृतं ॥ १० ॥ शराकाले महापूजा क्रियते या च वा विर्की ॥
तस्याम् ममेतन्माशात्म्यं कृत्वा भक्तिसमन्वितः ॥ ११ ॥ स
र्वबाधाविनिमुक्तौ धनधान्यसुतान्वितः ॥ मनुष्यो मत्प्र

॥ स० श० ॥
॥ ८० ॥

सादेतमविष्पतिनसंशयः ॥ १२ ॥ श्रुत्वाममेतन्माहात्म्यं त
थाचोत्पत्तयः शुभाः ॥ पराक्रमं च युद्धेषु ज्ञायते निर्भयः
पुमान् ॥ १३ ॥ रिपवः संसृयंति कल्याणं चोपपद्यते ॥
नंदते च कुलं पुंसामाहात्म्यं मम शृणु वतां ॥ १४ ॥ शांतिक
र्मणि सर्वत्र तथा दुःस्वप्नं दशति ॥ ग्रहपीडा सुखीया सुमा
हात्म्यं शृणु यात्मनः ॥ १५ ॥ उपसर्गः शर्मयाति ग्रहपी
डाश्च दारुणाः ॥ ३ ॥ स्वप्नं च नृभिर्दृष्टं सुस्वप्नमुपजायते ॥

॥ रामः ॥
॥ ८० ॥

पृ३

बालग्रहामिभूतानां बालांतं शांतिकारकं ॥ संघातमेदे
च नृणां मैत्री करणमुत्तमं ॥ १७ ॥ दुष्टज्ञानं मरीचिकां बल
हानिकरं परं ॥ रक्तोभूतपिशुना चानाम्यठना देवता शान्तं
॥ १८ ॥ सर्वस्मामेतन्माहात्म्यं मम सन्निधिकारकं ॥ पशुपु
ष्पाद्यध्विपैश्च गंधदीपैश्च शोभते ॥ १९ ॥ विप्राणां भोजने
होमेषु सखायैरहरनिशां ॥ अन्येषु विविधे भोगे प्रदा
नेर्वत्सरेण या ॥ २० ॥ प्रीतिर्मे क्रियते सास्मिन् सकलसुचरि

॥ स० ॥
॥ ८९ ॥

नेष्कते ॥ अतं हरति पापानि तथा रोगं प्रयच्छति ॥ २१ ॥ र
क्षां करोति भूतेभ्यो जन्मनां कीर्तनम् ॥ युद्धेषु चरितं य
मेतु सृष्टेः नैव रक्षा ॥ २२ ॥ तस्मिन्नुते वैरि कृतम्भयं पु
सां न ज्ञायते ॥ सुष्माभिः कृतयोयाश्चयाश्च वक्ष्यन्मिभिः
कृताः ॥ २३ ॥ वक्ष्यन्मिभिः कृतयोयाश्चयाश्च वक्ष्यन्मिभिः
अरपि प्रांतरेवापि दावाग्निपरिवारितः ॥ २४ ॥ दस्युभिर्वा
वृतः नृत्पे गृहीतो वापि नात्रुभिः ॥ सिंह व्याघ्राश्च नृजातो वा

॥ रामः ॥
॥ ८९ ॥

सायाचिता च विज्ञानं तस्य अद्विष्टयच्छति ॥ २५ ॥ व्याघ्रं त
येतत्सकलं वक्ष्यन्मिभिः ॥ महाकाल्यामहाकाले म
हामारी स्वतृपया ॥ २६ ॥ सैव काले महामारी सैव सृष्टिर्भवत्प
जा ॥ स्थितिकरोति भूतानां सैव काले सतातनी ॥ २७ ॥ भव
काले नृणां सैव लक्ष्मीर्द्विष्टरागृहे ॥ सेवाभावे तथाल
क्ष्मीर्विनाशाग्रोपजयते ॥ २८ ॥ कृतासंपूजिता पुष्पैर्द्रुप
गंधादिभिस्तथा ॥ ददाति वित्तं पुत्रांश्च मतिं धर्मं तथा शुभां ॥ २९ ॥

॥ म० रा० ॥

॥ ८४ ॥

निर्ममहीमयीम् ॥ ७ ॥ अहंरात्रिचक्रं नृपस्यः पुण्यधूपाग्निनय
रो ॥ निराशं रोयताशं रोतन्मनः स्कोपमाहितो ॥ ८ ॥ दद
तस्योवल्लिचैव निजगात्राद्गुक्तिर्न ॥ सर्वसमाराधयन्तो
स्त्रिभिर्वर्षेयतात्मनो ॥ ९ ॥ परित्रयजगद्वात्रीप्रत्यर्कं प्रा
श्नवाण्डिका ॥ देव्युवाच ॥ यत्तार्क्ष्यं त्वया प्रपन्नयाचकुल
नेदत ॥ १० ॥ मत्तस्याप्येव सर्वपरिहृयादहमितर ॥ मा
र्करोऽयमुवाच ॥ ततोऽब्रवीत्पौराज्यमविभं प्रपन्नजन्मनि ॥

॥ राम ॥

॥ ८४ ॥

अत्रैव निजं राजपंशतशत्रुबलं वलात् ॥ सोऽपि वैश्वपुत्रो
ज्ञानं वदति विस्मयमानसः ॥ १२ ॥ ममेत्यहमिति प्राप्तः संग
विद्युत्तिका रक्तं ॥ देव्युवाच ॥ स्वल्पे रक्षोभिर्नृपतेस्वराज्यं
प्राप्स्यते भवान् ॥ १३ ॥ हृत्वारिपूतसखलितं तव तत्र भाविष्य
ति ॥ मृतश्च भूयः संप्राप्य तन्मदेवा हि वस्वतः ॥ १४ ॥ सावसि
को नाम मनुभवान् भाविष्यति ॥ वैश्वपुत्रोऽयं त्वया घृष्टव
रोऽस्मत्तो भवान्छिजेतः ॥ १५ ॥ तस्य यत्कामि संसिद्धौ तव ज्ञानं

सं० २१०

॥ ८५ ॥

मारिष्यति ॥ मार्कण्डेय वाच ॥ इति दत्त्वा तयोर्दिव्यया
भिलखितं वरं ॥ १२ ॥ बभूवा तद्दिना सद्यो भुक्त्वा ताभ्यामभिरु
ता ॥ एवं देव्या वरं लब्ध्वा सुरयः रुद्रियधर्मः ॥ १३ ॥ सूयान्जिर्न
समासाद्य सावसिर्भवितामनुः ॥ सावसिर्भवितामनुः ॥ १४ ॥
इति मार्कण्डेयपुराणे सावसिर्किसन्वन्तरे देवमाशात्म्ये
सुरयं वैश्वर्यो वरं वदन्तनाम ॥ १५ ॥ श्रीदुर्गादेव्यार्प्यम
स्तु ॥ शुभमस्तु ॥ राग के ॥ ७ ॥ १५ ॥ संवत् ॥ १८५० ॥ समये वै

॥ रामः ॥

॥ ८५ ॥